

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 1/336 | GODINA XXXIII | CIJENA 10 KN

SIJEČANJ 2014.



Reportaža iz Žminja



Poštovani čitatelji,

pred vama je prvi broj Ladonje u novoj godini. Iza nas je Božić i božićno vrijeme i baš kao što je Marija sve te događaje pohranjivala u svome srcu, nadam se da smo i mi doživjeli i proživjeli poruke Božića i božićnog vremena ne samo kao slavje određenih dana, već da smo ih pohranili u svom srcu da nam budu ohrabrenje i poticaj, posebno onda kad se bude trebalo suočiti s križevima i mukama svagdašnjega života. Možda ste već primijetili da smo sukladno poreznoj politici i novim poreznim nametima i mi, poput drugih tiskovina, morali povisiti cijenu Ladonje s 8 na 10 kuna po primjerku. Nadam se da ste primijetili kako smo u nizu zadnjih brojeva nastojali poboljšati naš list, poglavito na tehničkom planu, a cijena je do sada bila ista, sada, pak, to više ne možemo jer se zbog novih poreznih davanja ne može pokriti izdavanje lista dosadašnjom cijenom. To je, pak, meni, kao uredniku Ladonje, prigoda da najiskrenije zahvalim svima koji su zaslužni da naš list redovito izlazi. Dugujemo zahvalnost osnivaču, Porečkoj i Pulskoj biskupiji,

nakladniku, Izdavačkom poduzeću „Josip Turčinović“, a posebnu zahvalnost treba iskazati članovima uredništva, suradnicima, kolumnistima i lektorima koji redovito surađuju na svakom broju Ladonje, i to besplatno, volonterski, neki već godinama. Jedina im je plaća osjećaj da su prenijeli važnije događaje iz života naše mjesne Crkve i da su poslali aktualnu kršćansku poruku o važnim temama ovoga trenutka. Doživjeti vjerski život u našoj biskupiji, upoznavati ljude, pa i one o kojima nitko ne govori, upoznavati stavove i mišljenja onih koji se ne boje progovoriti o svim aktualnim pitanjima kršćanskim jezikom i pismom, nadam se da zato nije previše dati 10 kuna mjesečno.

Cijenjeni čitatelji, sve to ima smisla jer računamo na vas koji redovito čitate i kupujete Ladonju i time pridajete potrebnu važnost svemu što činimo, potičete nas da se potrudimo kako bi Ladonja bila još bolja, korisnija i zanimljivija. Ujedno se nadamo da ćete je upravo vi znati preporučiti onima koji ju ne čitaju redovito ili su jedva za nju čuli, ponekad i stoga jer se mi, župnici,



VILIM GRBAC

nismo sjetili ni spomenuti da je izašao novi broj i da ga vrijedi pročitati.

I ovaj broj svojim priložima, riječju i slikom želi obogatiti ovo poslijeblagdansko vrijeme koje zna biti obilježeno prazninom, letargijom i depresijom siječanjskog razdoblja. Život ide dalje i potiče nas da aktivno živimo i djelotvorno proživljavamo svaki trenutak vremena koji nam je Bog dao. Stoga ćemo se i u ovom broju sresti s važnim događajima koji su se dogodili u proteklom vremenu, upoznat ćemo jednu od naših znakovitijih i većih župa – žminjsku župu, a upoznat ćemo se i s nekim blagdanima, Svijećnicom i Sv. Blažom, koji se obilježavaju u ovo vrijeme. S kršćanskom nadom i vjerom zakoračili smo u novu godinu, neka nam u tome pomogne i ovaj broj Ladonje. Poštovani čitatelji, neka nas i u novoj godini prati Božji blagoslov.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Ana Cvitan, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivčić

Tisak/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Crkva sv. Mihovila u Žminju (Foto: T. Tomišić)

Biskup Kutleša posjetio Svećenički dom „Betanija“



Osvetkovini Božića, u poslijepodnevnom satima porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša posjetio je, zajedno s kancelarom Biskupije, preč. Sergijem Jelenićem, umirovljene svećenike smještene u Svećeničkom domu „Betanija“. U nazočnosti ravnatelja doma preč. Milana

Mužine te domaćice Ivke Stojak, Biskup je sa svećenicima proveo neko vrijeme u razgovoru raspitujući se za njihovo zdravlje te svakidašnjicu u domu, a zatim je razgovor neminovno zašao u neka minula vremena. S obzirom da je bio blagdan Božića, neki od svećenika bili su tog dana kod rodbine pa nisu nazočili susretu; inače u Domu trenutno živi umirovljeni biskup Antun Bogetić i 11 svećenika. Neki su od njih bili župnici do visoke dobi, poput mons. Ivana Bartolića, koji je dočekao svoju 92. godinu kao aktivan župnik. Osim prigodnog darivanja, sam božićni posjet i druženje s onima koji su čitav svoj život uložili nastojeći služiti Bogu i Crkvi, konkretna je gesta duha Božića. Darovati svoje vrijeme, upravo na Božić, njima koji su sve svoje već dali, autentičan je i neupitan znak da je, i uz značajne osobne uspjehe i uspone, ili gotovo tome unatoč, moguće, i ostvarivo, biti i ostati jednostavan i dobar, to znači biti uistinu – čovjek. (L/G.K.)



Ispravno poimanje svetosti u kršćanstvu znači “profanizirati” ju

✍ LUKA PRANJIĆ

Vrlo često, čak i oni teološki obrazovaniji, svetost povezuju s bezgrešnošću. Taj vrijednosni međuodnos, naivno i u dobroj vjeri tako postavljen, ima kobne posljedice po duhovni život pojedinca. Svetost idealizirana na taj način za jedne postaje nedokučiva i daleka, za druge nezanimljiva i neprivlačna, a za treće, hraneći njihovu duhovnu taštinu, nešto što ih čini boljima i drugačijima od ostalih.

Dok cijeli Stari zavjet odzvanja pozivima na svetost: „Budite sveti jer sam Ja Svet“ (Lev 11,45), Isus ni jednom svojom riječju ne poziva svoje učenike na svetost! On ih poziva da budu savršeni kao Otac nebeski (Mt 5,48), a Božje savršenstvo očituje se u ljubavi i milosrđu. Isus se u svojim prisposodobama i govorima najoštrije suprotstavlja poimanju svetosti većeg dijela židova onoga vremena i upravo zbog toga ne poziva svoje učenike na svetost jer bi im time za uzor dao svetost farizeja. Poznata prisposdoba o “farizeju i cariniku” nije ništa drugo doli prisposdoba o “svetcu” i grešniku onoga vremena. Farizej posjeduje zakonsku svetost i bezgrešnost koja ga, kao i njegov naziv *farizej – perušim*, odvaja od drugih, umjesto da ga približava bratu čovjeku. Eto prve loše karakteristike “svetosti”! Farizej je izvanredan čovjek! Posti dvaput tjedno, iako su židovi imali pravilo obveznog posta baš kao i mi danas, tek dvaput godišnje. Farizej daje desetinu od svega što stekne, ili prevedeno, daje desetinu od plaće Crkvi! Zaista nije kao ostali ljudi! No, ima dva grijeha koja pokrivaju sva njegova dobra

djela: grijeh osude (hvala ti što nisam kao ostali i kao ovaj carinik) i samodopadnosti – samodostatnosti! On, zapravo, nema potrebe Boga jer nema grijeha. Da, upravo tako, “svetci” toga tipa nemaju potrebe Boga jer sve postižu vlastitim zalaganjem i silama. Nemaju potrebe Kristove žrtve jer se Njegova krv prolijeva za oprostjenje grijeha, kojih oni, “Bogu hvala”, nemaju. Razmislimo stoga kad sljedeći put dođemo na ispovijed i kažemo da nemamo grijeha.

Farizej se opravdava i samog sebe uzdiže uspoređujući se s drugima, “lice-mjer”; mjeri vrijednost svoga lika mjerkajući druge. Svi smo mi grešnici i grijeh ima duboke korijene u našim srcima. Ako naš grijeh nije javan, ako nije vidljiv drugima, to ne znači da ga nema. Koliko god izvana poštovali Božje zapovijedi i davali savršen primjer kršćanskog života, zavirimo iskreno na trenutak u svoju nutrinu.

Tko je to od nas toliko savršen da bi mogao reći kako ne mrzi nikoga, ili barem da mu nitko ne smeta? Zar ne postoji ipak netko bez koga bi vam život bio ljepši i ugodniji? Nije li istina da smo često prijetvorni i licemjerni? Nije li istina da nas zabranjeno privlači pa makar i ne zgriješili? Nije li nam ponekad Bog pomalo antipatičan? Nemamo li ponekad u svome srcu grešne pa i izopačene nagone i želje, makar ništa loše ne učinili? Nemamo li ponekad po glavi svakakvih zlobnih misli? Nije li istina da ponekad očajavamo ili smo razočarani Bogom? Ne izdajemo li ponekad povjerenje drugih ili ih namjerno

ranjavamo čisto da ih “spustimo malo na zemlju”? Ne radujemo li se kad nam netko kaže: „Kako si ti dobar!“ (Mi sramežljivo umanjujemo svoje zasluge odmahujući rukom i crveneći se govorimo da pretjeruju, ali nam to itekako godi!) Nije li nam ugodno osjećati se boljima, pametnijima i simpatičnijima od drugih? Nije li istina da se u dubini duše naslađujemo kad nam kažu da smo bolji od nekoga? Ne gledamo li često da nama bude udobnije i lakše, a za druge nas baš briga? Nije li istina da se u dubini osjećamo boljim i vrjednijim od drugih? Ne poželimo li se katkad osvetiti? Ako sve to primjećujemo kod sebe u većoj ili manjoj mjeri, na dobrom smo putu i rastemo u poniznosti! Zaista svatko od nas može i mora reći zajedno s carinikom bijući se u prsa: “Bože, milostiv budi meni grešniku!”

Kršćanske svetosti nema bez grešnosti. Mogli bismo malo okrenuti onu starozavjetnu “budite sveti...” i začiniti je kršćanskim duhom. Tada bi ona glasila: “Bit ćete sveti jer sam Ja Svet.” Kršćanin nije “svet”, već je posvećen, on nije “pravedan”, već je opravdan, ne spašava se, već je spašen. Svetost je u prvim kršćanskim vremenima bila usko povezana s pojmom mučeništva. Svetac je *martyr*! Sveti su bili oni koji su svojim životom posvjedočili ljubav prema Bogu i da su od Boga ljubljeni (ljubav Božju). Svetci su oni od nas koji i danas tako čine! Prava te svetost ne odvaja od drugih, već te s drugima zbližuje. Prava je svetost uvijek “profana”!



S onu stranu Jordana

NIKOLA MLADINEO

Ove godine 12. siječnja dolazi nam treća nedjelja poslije Božića, nedjelja Krštenja Gospodnjega, kojom se zaključuje božićno vrijeme liturgijske godine. Isusovo krštenje jedna je od glavnih etapa u Njegovu poslanju koje opisuju svi evanđelisti, kao i Djela apostolska. Ove crkvene godine Liturgija nam donosi izvještaj iz Evanđelja po Mateju (Mt 3,13-17). Govoreći o Krštenju Gospodinovu prvo treba obratiti pozornost na zemljopisni položaj ovog događaja, a potom na njegove povijesne uspomene koje to mjesto nosi. Ivanovo evanđelje svojom karakterističnom preciznošću više puta naglašava da je Ivan krstio “s onu stranu Jordana” (Iv 1,28; 10,40). Radi se o kraju što se u Starom zavjetu naziva Moapskim poljanama, a obuhvaća istočnu obalu najnižeg toka rijeke Jordana sve do njezina ušća u Mrtvo more. Zemljopisno govoreći, radi se o najdubljoj točki na kugli zemaljskoj. No, ovaj geofizički podatak ima i duboko teološko značenje. Isusovo je poslanje silazak, kenoza, ogoljenje od Njegova božanskog dostojanstva da bi postao u svemu sličan ljudima te mogao ući u smrt i zauvijek svladati onoga koji je zbog straha od smrti držao cijelo čovječanstvo u ropstvu. U ovom događaju to se predoznačuje fizičkim Isusovim silaskom, kao i simbolikom Njegova krštenja te isto tako prizivom na povijesna biblijska sjećanja koja su se tamo zbila i kojih se važno ovdje spomenuti.

Mojsije, za kojeg Pismo kaže da je bio prorok kakvog poslije njega ne bijaše u Izraelu, izveo je izraelski narod iz Egipta,

vodio ga kroz pustinju četrdeset godina te ga konačno doveo do Moapskih poljana pred sam ulaz u Obećanu Zemlju. No, on nije taj koji će ga uvesti u nju, Bog mu je, naime, rekao: “Dopustio sam da je pogledaš svojim očima, ali ti onamo nećeš prijeći.” (Pnz 34,4) To će učiniti Jošua. On će prevesti narod kroz vode Jordana koje se čudesno rastvaraju pred Kovčegom Saveza kao što će isto tako čudesnim Božjim zahvatom osvojiti Jerihon kad padnu njegove moćne zidine te poraziti kanaanske kraljeve (usp. Pnz 34; Jš 3,14-17; 6-10). Stoljećima kasnije, na tom istom mjestu naći će se Ilija i Elizej. Ilija, koji je svojom riječju zatvorio nebo te izazvao i pobijedio Baalove proroke, potom je pobjegao pred gnjevom kraljice Jezabele te na Horebu govorio s Gospodinom, bio je odredio Elizeja kao svog nasljednika. Na kraju njegova života Bog ga šalje s onu stranu Jordana, a Elizej ga vjerno slijedi. Tamo Ilija u ognjenim kolima uzlazi na nebo, a na Elizeja pada Njegov ogrtač, znak proročkog poslanja koje on u tom trenutku preuzima. Doista, pred Elizejem se tako čudesno otvaraju vode Jordana pošto ih udari Ilijinim ogrtačem, a on će potom u onome što slijedi ponoviti Ilijina čudesa te učiniti i mnoga druga (usp. 2Kr 2,4-22ss).

Prema Božjem određenju ovo mjesto vidjelo je trenutak kada je Ivan krstio Isusa. On u početku oklijeva, no Isus mu odgovara: “Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost.” (Mt 3,15) Koja je to “pravednost”? To je pravednost Božja koja želi da svi ljudi budu spašeni ne po svojim djelima, već vjerom u Isusa Krista koji je umro radi naših grijeha i uskrsnuo radi našeg opravdanja. Zato je Ivan, najveći rođen od žene, ipak manji od najmanjeg u Kraljev-

stvu Božjem. On, naime, ostaje s onu stranu Jordana, priznaje da nije na njemu da donese otkupljenje Izraela, dok Isus ulazi u vode Jordana, kao nekoć Jošua i Elizej, te se otvaraju nebesa, kao i za Mojsija i Iliju. S time započinje Isusov boravak u pustinji gdje pobjeđuje đavla koji, kao nekoć Jerihon, prijeći ulazak u Obećanu Zemlju, tj. Kraljevstvo Nebesko. A Ivan će na kraju umrijeti u tom istom kraju, s onu stranu Jordana: prema židovskom povjesničaru Josipu Flaviju, bio je zatočen u tvrđavi Maherontu, u kojoj je Herod održao poznatu gozbu koja ga je stajala glave.

Prema teologiji Pisma, Jordan, dakle, predstavlja određenu liniju razdvajanja. Mojsije i Ilija ostali su s onu stranu Jordana, kao što Zakon i Proroci nikome nisu omogućili da uđe u Kraljevstvo Božje. Dovode čovjeka pred sam ulazak, ali ga ne vode dalje. To će učiniti samo Isus Krist, novi Jošua i novi Elizej, jedini koji može uvesti novi Božji narod u kraljevstvo vječnoga života. Krv i tijelo ne mogu baštiniti Kraljevstva Božjega, to je dano samo onima koji su rođeni odozdo, od Oca koji je na nebesima. I mi se po krštenju nanovo rađamo iz vode i Duha Svetoga te postajemo djeca Božja. Ako je ovaj dar zamro u nama, poput sjemena zakopanog duboko u tvrdu zemlju ili je postao kao “stijenj što tek tinja” ili poput “napukle trske”, onda znajmo da je došao Onaj koji “trske napuknute prelomiti neće i stijenja što tek tinja neće ugaziti, po istini on će donijeti pravo, neće sustat niti smalaksati, dok na zemlji ne uspostavi pravo.” (usp. Iz 42,1-4.6-7) On je “Riječ koju Bog posla sinovima Izraelovim navješćujući im Evanđelje; mir po Isusu Kristu; On je gospodar svijui.” (Dj 10,35)

Kako ozdraviti svijet

✍ JOSIP GRBAC

I za nas su božićni blagdani. Ušli smo u novu godinu. Koliko smo dobrih želja izgovorili proteklih dana i tjedana?! Uglavnom su to bile želje za dobrim, upućene pojedincima. Jedan drugome poželjeli smo sreću, zdravlje, ljubav. Mnogi su se pojedinci osjetili oplemenjeni i nekako produhovljeni tijekom proteklih dana. Ništa ne može zatrti težnju čovjeka za drugim, za solidarnošću koju mu drugi iskazuje. Osjećaj kako netko drugi, koga možda jedva poznajem, meni osobno želi dobro, nužno čovjeka čini spremnijim za činjenje dobra. Zato nije čudno da smo svi iz proteklih slavlja izišli bogatiji za jedno istinsko ljudsko iskustvo, naime, iskustvo kako se sreća uvijek rađa poput blizanaca. Istinska sreća rađa se iz odnosa s drugima. I to je jako dobro.

Dva načina doživljavanja Božića

No, iscrpljuje li se blagdan Božića samo u individualnom obogaćivanju pojedinaca? Je li Božić samo trenutačna duhovna obnova kojoj je jedini cilj pojedinca učiniti boljim i plemenitijim? Možemo li Božić svesti na dane pune humanosti koju iskazujemo jedni prema drugima, gdje sve ostaje na trenutcima u kojima se čovjek osjeća bliži idealima sreće? Postoje, naime, dva načina kako doživjeti Božić, i o ovim dvama načinima ovisi kakve će posljedice Božić izazvati, kako na individualnom, tako i na društvenom planu. Jedan je način prilično intimistički, onaj ispred betlehemske štalice, s pastirima i anđelima, s nebeskim porukama o miru i ljubavi među ljudima. Čovjek, stojeći pred ovom scenom, nužno u sebi osjeća mir jer se može identificirati s takvim Bogom kojemu sve nedostaje, iako je Sin Svemogućeg Oca. Štoviše, u čovjeku se pred tim scenama nužno rađaju nada i optimizam jer pomisli kako takav Bog nikada neće zaboraviti čovjeka koji će se naći u situaciji kada mu mnogo toga nedostaje i kada proživljava svakojake životne krize. O takvim smo božićnim osjećajima proteklih dana dosta govorili i u tom smi-

slu izražavali svoje čestitke i želje. To je Božić koji nam predstavljaju evanđelisti Matej i Luka.

Božić kao projekt ozdravljenja svijeta

Postoji, međutim, i neka druga strana Božića, ona koju naslućujemo kod evanđelista Ivana, u njegovu slavnom Prologu. Ivan o Božiću piše u kontekstu s kojim se možemo poistovjetiti. On pred očima ima poganskog Grka i Rimljanina, s mnoštvom bogova, religija i svjetonazora. To je svijet indiferentizma i konzumizma. Bogovi se mogu birati, već prema tome koju korist od njih očekujemo. Tržišna ekonomija s religioznim pečatom. Ivan, pak, želi poručiti kako je kršćanstvo nešto drugo. Ono je Božji projekt sa svijetom. Božić nije samo blagdan individualnog obogaćivanja i produhovljavanja, nego je ostvarenje Božjeg projekta s ovim svijetom. Bog nije postao čovjekom samo iz samostalnosti prema pojedincu, nego radi toga da spasi svijet. Božje je očovječenje smišljen čin koji jedini može svijet izvući iz vrtloga zla. Grci i Rimljani nisu mogli ponuditi recept ozdravljenja svijeta. Zato taj recept nudi kršćanstvo. Svijet može izaći iz indiferentizma i relativizma samo ako prihvati neki drugi plan, drugačiji od svih onih koje smo dosad tijekom povijesti slijedili. To je plan ozdravljenja svijeta koji će sve ono što se događalo oko Betlehema shvatiti kao putokaz nadvladavanja krize. Ne treba posebno nabrajati vrijednosti koje su odjednom izbile u prvi plan čim je sam Bog sišao na zemlju.

Čovjek – dio Božjeg projekta

O takvom se smislu Božića manje govori i, što je još važnije, ljudi su manje svjesni ovih povijesnih izazova koji se današnjem svijetu nameću u božićnoj noći. Kada smo čestitali jedan drugome Božić i novu godinu, mislili smo individualno. Tko je mislio reći: *Želim ti da svijet prihvati božićni recept ozdravljenja svijeta?* A taj recept znači



puno. Znači, npr., da se za Božić ništa nije dogodilo slučajno, da je sve dio Božjeg plana ozdravljenja svijeta. Dakle, i sve što se meni događa, nije puka slučajnost, nije samo posljedica moje dobre ili zloće. Moj život i sve što se u njemu događa dio su Božjeg plana sa mnom i sa svijetom. Otkada je Bog postao čovjekom, nema smisla zazivati nekakvu ruku sudbine, utjecati se magiji i vraćanju, vjerovati u neke kozmičke duhove o kojima tobože ovisi naša sreća. Čovjekova sreća i ozdravljenje svijeta ovisi o tome hoće li ili neće prihvatiti i promicati one vrijednosti koje Božić stavlja u prvi plan. Tijekom dvaju milenija svijet to nije učinio u potpunosti. Štoviše, danas kao da se od tih vrijednosti udaljavamo. Stoga nije suvišno podsjetiti kako Božić nije samo blagdan koji pojedinca potiče na činjenje dobra, ili blagdan koji stvara obiteljsku intimu. Božić je „politički“ izazov, u smislu da izaziva svakoga tko je odgovoran za opće dobro, za ozdravljenje hrvatskog društva i svijeta općenito. Bojim se da mnogi odgovorni u Hrvatskoj i u svijetu nisu tako shvatili Božić i njegove izazove. Postavlja se stoga logično pitanje: do kada će dobrota, humanizam, solidarnost, ljubav biti samo individualne vrijednosti, potpuno ovisne o volji pojedinaca, i kada će one postati utjelovljene u strukturama društva i ljudima koji su odgovorni za boljitak Hrvatske i svijeta? Do kada će Božić biti samo stil života dobronamjernih pojedinaca, a kada će postati projekt ozdravljenja Hrvatske i svijeta?



SVETI BLAŽ

**“PO ZAGOVORU SVETOGA
BLAŽA, BISKUPA I
MUČENIKA, OSLOBODIO
TE BOG BOLESTI GRILA I
SVAKOGA DRUGOG ZLA.
U IME OCA I SINA I DUHA
SVETOGA.” AMEN!**

U ponedjeljak 3. veljače crkva slavi sv. Blaža biskupa, sveca i mučenika. Toga dana svake se godine po crkvama dijeli blagoslov grla, ili grličanje. Svećenik s dvjema svijećama pristupi vjerniku i moli: “Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio te Bog od bolesti grla i svakog drugog zla!” Taj se običaj temelji na drevnoj predaji po kojoj je sv. Blaž svojim blagoslovom spasio dječaka kome je u grlu zapela riblja kost. Ponegdje umjesto prekrizanim svijećama, svećenik čini vjericima znak križa na grlu.

Sv. Blaž, ili sv. Vlaho, na latinskom Sanctus Blasius, rodio se u gradu Sebasteji u Maloj Aziji u pokrajini Pontis, koji je pri diobi Dioklecijanova carstva postao glavnim gradom pokrajine Armenije. Po svojem jeziku i kulturi Sebasteja pripada grčkoj provinciji Kapadociji. Sveti Blaž je živio za vrijeme vladavine cara Dioklecijana (284. – 305. god.), kada je bio najveći prgon kršćana.

Prema srednjovjekovnoj predaji, sv. Blaž je bio izučeni liječnik, a radi sveta života i čestitosti izabrao ga je kršćanski puk i kler u Sebasteji crkvenim starješinom, biskupom. Kao pastir odlikovao se izvanrednim vrlinama, dubokim znanjem i darom čudesa. Krotak i ponizan, žarko pobožan, u razgovoru strog i ozbiljan, pravedan i bogobojazan, neizrecivo strpljiv. Prigrliški teško breme biskupske časti u vrijeme

najžešćeg progona kršćanstva, uložio je sav svoj trud, pa i sam život u obranu i širenje kršćanstva u svojoj biskupiji na korist vjernika. Brinuo se za svoje stado, tješio nevoljnike, pomagao bolesnike potpunim pouzdanjem u Boga, svojom neugasivom vjerom i molitvom. Vrhunaravnom moći izliječio je mnoge bolesnike i povratio im zdravlje.

I pred samu smrt na stratištu, sv. Blaž molio je Boga da milosrdno usliši molitvu svakome tko boluje od grlenih bolesti, a zove svećevu pomoć pred Bogom. Legenda veli da se tada pojavio iznad sveca svijetli oblak iz kojeg se začuo glas: »Ja sam onaj Bog koji te do sada proslavio, a nadalje ću te još većom slavom uzvisiti. Udijelit ću svoju milost onima koji budu slavili tvoju uspomenu.« Od tada se tijekom svih stoljeća do naših dana slavi ta uspomena na sv. Blaža obrednim grličanjem.

U Istri se sv. Blaž posebno svečano slavi u Vodnjanu, kao naslovnik župe i zaštitnik grada. Njemu posvećene crkve u Istri nalaze se u Gračišću, Groznjenu i Sv. Lovreću Pazanatičkom.

Sv. Blaž je svekršćanski svetac, osim Katoličke i Armenska i Pravoslavna Crkva štiju sv. Blaža kao svetca i mučenika. U Maloj Aziji, gdje mu je bila postojbina, i na čitavom kršćanskom Istoku velik je broj svetišta sv. Blaža. Tijekom stoljeća je u Rimu, glavi cijelog kršćanstva, sagrađeno i posvećeno pet crkvi svetog Blaža. Odatle je pobožnost prema sv. Blažu raširena diljem europskih zemalja, pa i u hrvatske krajeve. Posebno se slavi u Dubrovniku. Moći sv. Blaža raznesene su po cijelom kršćanskom svijetu. U Napulju, u samostanu sv. Grgura, čuva se komad svetčeve glave u dragocjenom svetčevu kipu od srebra. Isto se tako njegove moći čuvaju u srebrnoj ruci u knjižari sv. Blaža i crkva u Napulju, zatim u crkvi Notre Dame u Parizu, u Bruxellesu u Belgiji, na Malti, u

Bologni, u Bernu u Švicarskoj, u Mletcima, u Lisabonu u Portugalu, u Campostelli u Španjolskoj, u Veroni, u Kölnu i drugim mjestima. Po navodima povjesničara, neki su dubrovački trgovci 1026. godine donijeli iz Armenije moći sv. Blaža i te se čuvaju u bogato ukrašenu moćniku u stolnoj crkvi. Katedrala u Stonu također je posvećena sv. Blažu.

Zaštitnik Dubrovačke Republike

Povijest Dubrovačke Republike najuže je povezana s imenom sv. Blaža (Vlaha). Njegovi kipovi štitali su gradske zidine i Knežev dvor. Njegova se slika vijorila na zastavama Dubrovačke Republike po svim morima. Lik sv. Blaža bio je na gradskom pečatu Dubrovnik i dubrovačkom novcu, koji je kolao cijelim svijetom.

Na čudesan je način sv. Blaž zaštitio Dubrovnik od zasjede i napada lukavih Mletčana, kada su 951. godine njihovi brodovi pristali pod Dubrovnikom s izlikom da će dalje ploviti na Istok, a zapravo su namjeravali zauzeti Dubrovnik. Upozoreni od sv. Blaža, viđenjem nekog pobožnog svećenika, Dubrovčani su obranili svoju državu i slobodu. Tu svoju slobodu očuvali si tijekom svih stoljeća. I kada su susjedne kraljevine i zemlje bile u ropstvu, Dubrovčani su zahvaljivali sv. Blažu što je spasio njihovu samostalnost i slobodu svoje male, ali lijepje države. I danas se u svečanim procesijama nose moći svetog zaštitnika iz stolne crkve u crkvu sv. Blaža. Dubrovčani cijene moći sv. Blaža kao najveću dragocjenost svoga grada i najviše dijelova njegova tijela posjeduje upravo Dubrovnik. I nakon pada Dubrovačke Republike, francuskom okupacijom početkom XIX. stoljeća, Dubrovčani su nastavili slaviti svoga zaštitnika. (Gordana KRIZMAN)

Glazbeno-scenski recital u katoličkom vrtiću



U Dječjem vrtiću „Marija Petković“, pri pulskoj župi Krista Spasitelja, održan je u četvrtak 19. prosinca 2013. božićni glazbeno-scenski recital djece iz jasličke i vrtićke skupine. Na kraju programa, posljednjom točkom, aktivno su se uključili i roditelji.

Program su otvorili najmlađi, petnaestak mališana jasličke skupine s nekoliko pjesama uz prigodnu koreografiju, pod budnim okom časnih sestara i odgojiteljice. Zatim je došao red na one veće, djecu iz vrtićke skupine koji su izrecitali prigod-

ne misli o Božiću: „Kad je Božić“, „Isuse, maleni“ i „Najljepši darak“. Svoj dramski talent mališani su pokazali igrokazom o anđelima i međuljudskim odnosima pod nazivom „Svađa malih anđela“, a sve je popraćeno adventskim i božićnim pjesmama i skladnim koreografijama. Djeca su svoj dio programa završila pjevajući božićnu čestitku na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku.

Po završetku svojih nastupa djeca su posjedala u prve redove, a na scenu su tada stupili – roditelji. Naime, časne sestre

i odgojiteljice htjele su i roditelje uključiti u igrokaz i to je izvedeno u dramskom pripovijedanju te uprizorenjem bajke „Božić djeda Martina“. Bajka vrlo jednostavnih sadržajnih i scenskih elemenata, u pripovijesti o djedu Martinu i njegovom iščekivanju Isusa, tijekom kojeg s pravim kršćanskim milosrđem prima potrebite, ukazuje kršćanski stav prepoznavanja Isusa u svome bližnjemu, napose u onima najbespomoćnijima.

Upravo uključivanjem roditelja pokazalo se da dječji vrtić „Marija Petković“ nije samo odgojno- obrazovna ustanova koja pridonosi cjelovitu i svestranu odgoju djece utemeljenom na katoličkoj vjeri i prožetom vrijednostima franjevačkog humanizma i životne radosti, već preko djece sestre nastoje utjecati i na kršćansko oblikovanje roditelja – da budu nositelji dobra i mira. Po završetku igrokaza druženje je nastavljeno uz prigodno osvježanje.

Dječji vrtić „Marija Petković“ u Puli jedan je od sedam takvih vrtića u Hrvatskoj te jedini katolički vrtić na području Porečke i Pulske biskupije. Vrtić pri župi Krista Spasitelja u pulskom naselju Veli Vrh djeluje od 2001. godine i od početka ga vode časne sestre Družbe kćeri milosrđa TSR sv. Franje (Provincija Krista Kralja), koju je utemeljila bl. Marija od Propetog Isusa Petković. Prve sestre te družbe u Istru su stigle još 1947., i to u pulsku Župu sv. Josipa. Trenutno o tridesetak djece u vrtiću brinu tri časne: s. Antonija, s. Nevena i s. Edita te dvije odgojiteljice. (L/G.K)



Na Sveta tri kralja ili na Bogojavljenje u Pićnu

„Dragi moji, još je jedna godina iza nas, 2013. Loša, dobra, ružna, tužna, sretna, kakva god, ali prošla je i vratit se neće više nikada. Možda bi bilo dobro da napravimo neku bilancu, da se podsjetimo što smo dobroga napravili, što smo propustili, što nismo učinili, čemu smo mi doprinijeli u općem Božjem planu. Jer sve je Božje i u Bogu je sve dobro i posloženo, ali Bog je nama dao slobodnu volju, dakle, da činimo kako hoćemo, ali će i posljedice biti naše. Sigurno imamo dobrih stvari kojima smo obradovali našega Oca Stvoritelja, a time i nas same jer sve što je Njemu za ljubav, istoga časa nama se vraća višestruko. Ovo je, kao što naslov kaže, nekakva duhovna bilanca, mala i sažeta jer prava i potpuna bila bi vrlo opsežna i složena...”

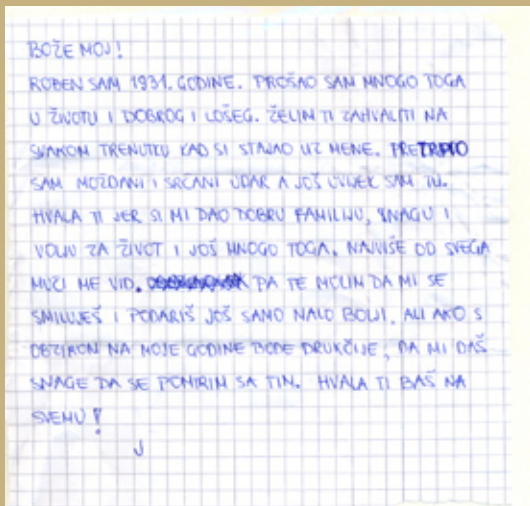
Tako započinje tekst ove, kako ju autorica Davorka Smoković naziva, duhovne bilance za 2013. godinu. Tekstom od deset gusto tipka-

nih stranica svojim je sužupljanima re-zimirala duhovna događanja u njihovoj župi u 2013. Tekst je umnožen, uvezan ukrasnom zlatnom vrpcom i podijeljen vjernicima nakon sv. mise. U njemu je prošla kroz njihova hodočašća u 2013., jedno u Zadar, koje pripada onim godišnjim hodočašćima na koja se svake godine ide u neki drugi kraj, svetište ili mjesto, kako bi se proširilo duhovne vidike, ali i bolje upoznao našu domovinu, potom na biskupijsko na Trsat za Malu Gospu i lokalno, u samoj župi, dva puta godišnje u Rimaniće (jednom u svibnju u Marijnu mjesecu i jednom u kolovozu, u čast Marije Kraljice mučenika i u čast blaženika Miroslava Bulešića), u Šumber Majci Božjoj od Drenja i na Orič Majci Božjoj od Zdravlja. Tu je prenijela i svoj tekst o tome kako je kad ti nedostaje tvoje hodočašće s tvojim sužupljanima i to na tvoja redovita višegodišnja odredišta, makar se radilo i o „Maloj Gospi šumberskoj“, i kako to teško može zamijeniti i „rajski“ otok Rab. Govorila je i zajedništvu u dobrome. Prenijela je svoj tekst objavljen u Glasu Koncila pod naslovom: „Šimun Cirenac pomaže piliti drva“. To je lijepa priča o dobrim i solidarnim, suosjećajnim mladićima iz Pićna i Sv. Katarine, ali i iz drugih mjesta, koji svake godine u zajedničkoj akciji i druženju ispile drva za ogrjev mladiću Adrijanu Fornažaru iz sela Mantovani koji je teško stradao kao mlad vozač početnik u prometnoj nesreći. Nikad ga nisu zaboravili, poglavito nije njegov tadašnji poslodavac i kolega. Ali to je priča i o Adrijanovoj vjeri i nadanju i o njegovoj solidarnosti s onima koji imaju manje od njega i o njegovoj obitelji koja se nesebično brine o njemu i svoju obiteljsku sreću gradi s njim. Govori se tu još o molitvenoj zajednici, molitvama Krunice prije mise, o proslavama župnih zaštitnika, ali i o tome kako bi Navještenje Blažene Djevice Marije i Sv. Nicefora bilo poželjno jače obilježavati i vjerski to punije proslaviti. Spominje se i biskupijsko priznanje gospođi Ani Ivančić za njezin nesebični dugogodišnji angažman u crkvi, u molitvi i u lijepim mnogobrojnim ručnim radovima s kilometrima ugrađenog konca i tisućama uboda iglom.

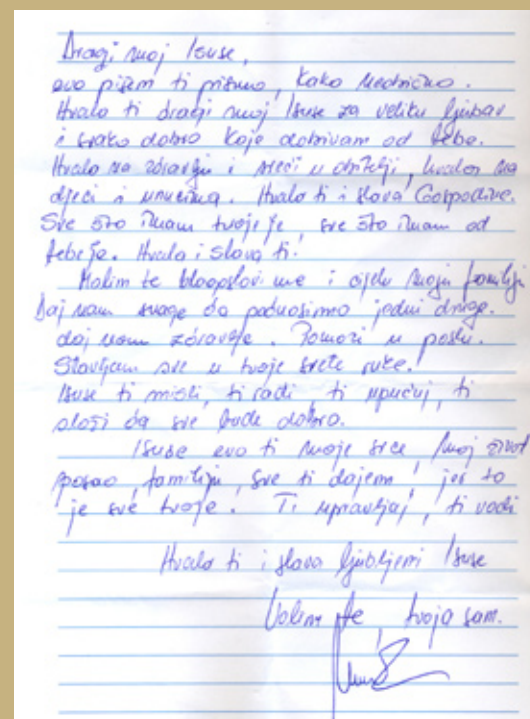
Poimence su navedeni svi mali župni anđelčiči, tj. dječica koja su krštena u 2013., pa parovi koji su vjenčani, ali i oni koje je s

ovoga svijeta Gospodin pozvao k sebi. Na kraju je navedeno jedno lijepo, duhovno i kulturno događanje kojim su svi nazočni bili obogaćeni, a to je bilo predstavljanje njezine zbirke duhovne poezije pod naslovom „Vjerujem“, kao i nešto drukčije i neuobičajenije jaslice u župnoj crkvi u Pićnu, pod naslovom: Isus se nije rodio tamo gdje život „buja“, nego je protjeran (kao i danas?) u kamenjar i oskudicu. Jaslice je osmislila i izradila župljanka Klaudia Jelenić.

Davorka Smoković svojim je sužupljanima poklonila i knjigu s njihovim božićnim željama. U došašću je ispod oltara u crkvi u Pićnu i u Sv. Katarini ostavila kutije u koje su vjernici ubacivali pisma i listiće sa svojim osobnim božićnim željama, molbama, zahvalama. Kutije su se punile do Nove godine. Potom je sve što se nalazilo u kutijama prenijela u Knjigu božićnih želja, gdje su sve poruke i pisma novorođenom Isusu otvorene, zalijepljene i prekrivene zaštitnom folijom, kako bi ostale trajno sačuvane. Knjiga se nalazi u crkvi i pred Djetesće Isusa donesena je na način klanjanja i darovanja, kao što su to učinila sveta tri kralja. (L)



O Bože moj
učvrtati moju vjeru kao i moje
bluženje, daj mi snage da
ispravim sve moje poteškoće.
Predajem Ti se Bože moj
To su moje želje na Božić
2013





Hrvatska rukometna reprezentacija posjetila porečkog biskupa

Hrvatska rukometna reprezentacija boravila je u Umagu gdje se pripremala za Svjetsko rukometno prvenstvo. U utorak 7. siječnja 2014. godine cjelokupna reprezentacija sa svojim vodstvom posjetila je porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutlešu u Poreču. Gospodin Biskup im je na početku izrekao svoju dobrodošlicu i zaželio sve najbolje i mnogo uspjeha u životu i sportu. U pri-

godnoj riječi koju je povezo sa svetkovinom Bogojavljenja naglasio je da se uspjeh, sreća nalaze u poniznosti, u malim stvarima, kao što su mudraci pronašli Boga u malu djetetu u jaslama i poklonili mu se. Važno je u svim trenutcima života biti i ostati čovjek, i to ponizan čovjek. Trener Slavko Goluža uzvratilo je pozdravom i Biskupu darovao rukometnu loptu, kao i monografiju Hrvatski rukomet s potpisi-

ma svih reprezentativaca. Nakon kratkog čašćenja u dvorani Biskupije ovjekovječen je susret zajedničkom fotografijom u dvorištu Biskupije. Mons. Dražen Kutleša podijelio je svima prisutnima svoj blagoslov i svakom sudioniku poklonio papinsku i biskupsku krunicu te knjižicu novog blaženika Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika. (L/G.K.)

URUČENA BISKUPIJSKA PRIZNANJA

Oblagdanu sv. Maura, nakon večernje mise u Eufrazijevoj bazilici koju je predvodio biskup Dražen Kutleša, uručena su biskupijska priznanja zaslužnim laicima. Nagrađeni su: *Anđela Bravar iz župe Labinci, Ana Ivaninić iz Pićna, Karmela Honović iz Potpićna – župa Kršan, Slavica Korva iz Medulina, Josip Krajcar iz pulske Župe sv. Ivana Krstitelja te Božo Jurman i Đorđo Jop iz Pazina.*

Govoreći o priznanjima koja su uručena, Biskup je istaknuo da su to priznanja pojedincima koje su župnici i dekani predložili za posebno aktivne i požrtvovne župne suradnike, koji su se zauzeli više od drugih za dobrobit župe. „Mi im ovom prilikom želimo zahvaliti, hvala im što čine dobro bližnjima i Crkvi, ne tražeći ništa zauzvat. Upravo u tome jest veličina svakoga čovjeka: kada daje, a ne traži ništa zauzvat. Zahvalit ćemo Bogu za te ljude i zamoliti ga da nam da što više takvih osoba i da ti ljudi, po uzoru na svetce, pokažu i nama, kakvi bismo mi trebali biti.“ (L)



Božićno primanje porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutleše



U subotu 21. prosinca 2013. u Biskupskom ordinarijatu u Poreču održano je božićno primanje. Na poziv porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutleše okupili su se svećenici Porečke i Pulske biskupije te predstavnici civilnih vlasti Istarske županije: župan Valter Flego, gradonačelnici gradova, načelnici općina te predstavnici javnih ustanova i službi. Skupu se prvi obratio generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, koji je u ime svećenika, redovnika i redovnica zahvalio Ordinariju na pozivu te, naglasivši kako „nas Božić uvijek potiče na izgradnju zajedništva te međusobnog poticanja na dobro“, zaželio biskupu ordinariju i biskupu u miru Ivanu Milovanu, u ime prezbitarija Porečke i Pulske biskupije, čestit Božić i puno Božjega blagoslova u 2014. godini.

Župan je u svome obraćanju u ime svih načelnika i gradonačelnika zahvalio mons. Draženu Kutleši na „izuzetnoj, toploj, konstruktivnoj, gotovo svakidašnjoj suradnji i razgovoru koji donose niz konkretnih rezultata“. Župan Flego je izrazio

zadovoljstvo što je zajedno s kolegama imao prigodu nazočiti velebnom događaju beatifikacije Miroslava Bulešića. Biskup je u svome obraćanju u osvrtnu na prošlu godinu istaknuo važnost najznačajnijeg događaja 2013. godine u ovoj dijecezi, beatifikacije Miroslava Bulešića, prve takve proslave u Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Ordinarij je napose izrazio zadovoljstvo činjenicom da su predstavnici civilnih vlasti s područja Biskupije prepoznali događaj kao „svoj“, kao nešto od izuzetne važnosti za ovo područje. Obraćajući se okupljenim predstavnicima civilnih vlasti, Biskup im je, citirajući starozavjetnu Knjigu kraljeva, poželio da u daljnjem radu imaju „pronijljivo srce“, kako bi u izvršavanju povjerene im službe upravljanja znali raspoznati zlo i dobro, kako bi se mogli zalagati za istinsko dobro.

Uz čestitke za sretan i blagoslovljen Božić te uspješnu 2014. godinu druženje uzvanika nastavljeno je uz konstruktivne razgovore u cilju realizacije zajedničkih projekata za opće dobro svih žitelja Istarske županije. (L/G.K.)

POLNOĆKA U PULSKOJ KATEDRALI

U pulskoj prvostolnici misu Polnoćku predvodio je generalni vikar Porečke i Pulske biskupije, katedralni župnik mons. Vilim Grbac, u koncelebraciji sa župnim vikarom vlč. Rokom Smokrovićem.

I u pulskoj Katedrali okupilo se na misu Polnoćku veliko mnoštvo vjernika koje je svojom nazočnošću htjelo pokazati radost i uveličati proslavu Isusova rođenja. Mons. Grbac je u propovijedi, citirajući riječi iz poslanice sv. Pavla apostola, naglasio da je poslanje nas kršćana živjeti pobožno i razumno u ovome svijetu, u ovom vremenu. Pozvani smo ovaj svijet u kojem živimo učiniti boljim. To je poslanje nas koji kao kršćani slavimo Božić jer tako

postajemo svjetlost onima s kojima živimo. Neka nam Bog udijeli snage da božićnu radost pretočimo u svakidašnji život, zaključio je mons. Grbac.

Prije početka mise Polnoćke prigodan glazbeni program s božićnim pjesmama izvela je Vokalna skupina Katedrale, a misno slavlje animirao je Katedralni župni zbor. (L/G.K.)



LABIN „Svim na zemlji mir, veselje...“ odjekivalo je kino-dvoranom u Labinu 26. prosinca na tradicionalnom božićnom koncertu u organizaciji Hrvatskog katoličkog zbor „Mi“. Ovaj koncert poklon je gradu i građanima Labinštine, svima onima koji su dobre volje i željni dobre glazbe za koju su se pobrinuli izvođači: zbor župe Gornji Labin, župni zbor iz Marčane, Kerubini, mješovita klapa „Sv. Franjo“, Massima Milevoj i Gabrijele Černilogar uz pratnju na orguljama

Mladena Udovičića, djevojački zbor XL, Minicantanti, tenor Antonio Mrzlić uz klavirsku pratnju Nicole Vidak, zbor Neo i klapa „Labin“. Slušatelji su mogli uživati u melodijama tradicionalnih božićnih pjesama, poput Tihe noći, Radujte se, narodi, O Betleme, grade slavni, Zvona zvone, Sretan Božić, Šapni mi, Bože, Dormi Gesu... Mnogobrojna publika, koja je ispunila gotovo sva mjesta, uživala je u koncertu i na kraju, nakon pozdrava vlč. Blaža Bošnjakovića, zapjevala je zajedno s

izvođačima „Narodi nam se kralj nebeski“. Bila je to zajednička želja da nam nova godina bude blagoslovljena zdravljem, veseljem, mirom i da se malo Dijete rodi u svim našim srcima, da nas vodi tijekom nove 2014. godine, uz iskrene želje da se i dogodine ponovno sretnemo na božićnom koncertu i zajedno proslavimo Isusovo rođenje.

(Antonio Mrzlić) fotografija: Foto Festival Labin

Svetkovina Bogojavljenja u Puli

Osvetkovini Bogojavljenja svečano koncelebrirano misno slavje u pulskoj prvostolnici predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, a koncelebrirali su generalni vikar i katedralni župnik mons. Vilim Grbac, biskupijski kancelar i ekonom preč. Sergije Jelenić i fra Bernardin Filinić iz obližnjeg Franjevačkog samostana sv. Franje Asiškog u Puli.

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo aktere svetkovine Bogojavljenja: kralja Heroda koji predstavlja antiteiste, one kojima je zadržavanje vlasti vrhovni prioritet; zatim pismoznance koji sve vjerske obrede izvršavaju prema propisima, ali bez da ta izvanjska vjerska praksa dotakne nutrinu, te naposljetku mudrace koji su

došli izdaleka jer ih je ljubav prema znanosti i prema Istini tjerala naprijed, u potrazi za nečim novim, i kada to otkriju, u dubini svoga srca žele biti ponizni i pokloniti se.

Tri mudraca dolaze tražiti novorođenog kralja kod Heroda, ali shvaćaju da Boga treba tražiti među malenim, jednostavnim, neznatnim ljudima, a ne među nekim velikim osobama, koje mi ljudi smatramo značajnima. Bog se pronalazi u malim jasticama. Bog se pronalazi u poniznosti, a ne u oholosti, Bog nam pokazuje da se ljubav pronalazi u jednostavnim ljudima, a ne u onima koji misle da nešto vrijede; svi smo pred Bogom jednaki. Biskup je u nastavku objasnio simboliku darova koje su kraljevi donijeli Isusu: zlato

predstavlja kralja, ali ne zemaljskog vladara nego Kralja koji nas želi pridobiti za kraljevstvo od onoga svijeta; donose mu tamjan kao znak svećenika koji je most između Boga i ljudi, između neba i zemlje, te smirnu, pomast koja simbolizira umiranje i spasenje. Isus Krist je sa svoga trona na križu spasio ovaj svijet. Isus nas poziva da se i mi ugledamo na primjer mudraca te da pred Isusa uvijek donosimo duhovne darove, da svojim životom i svojim odnosom prema bližnjima doprinesemo da ovaj svijet bude bar malo bolji. Današnja nam svetkovina govori da se Boga traži u poniznosti i da se pred Boga ne dolazi praznih ruku, nego se donose dobra djela, sažeo je poruku svoje homilije mons. Kutleša. (L/G.K.)



Božićni koncert u Raklju i Dužijanca u Subotici

U subotu 28. prosinca 2013. god. na blagdan Nevine dječice navečer u 18,00 sati u crkvi u Raklju po treći je put održan božićni koncert i priredba koju su izvela djeca iz Raklja. Gosti su bili „Mendula“, ženski zbor iz Vrsara, i tamburaški sastav iz Pule „Javor“. Zanimljiv je bio igrokaz „Božić u razredu“ koji su izvela školska djeca Raklja. Nastavnica iz matematike kasni pola sata, a matematika je većini djece nezanimljiva pa očekujući nastavnicu koja kasni, djeca odlučuju uprizoriti Božić – Isusovo rođenje. Glavna redateljica raspoređuje uloge koje su potrebne za igrokaz: Josipa, Mariju, Isusa, pastire i druge, a zanimljivo ne tri kralja već dva kralja i jednu kraljicu, što predstavi daje posebnost, jer kada redateljica poziva tri kralja, onda je od kraljice ispravljena: „Dva kralja i jedna kraljica“. U predstavi su također uključene i božićne pjesme. Na kraju dolazi i nastavnica iz matematike, i to gospođa Ratka Brgić, koja zaista predaje djeci taj za djecu težak predmet. Potom su gošće iz Vrsara, zbor „Mendule“, otpjevale nekoliko božićnih pjesama. Tamburaški sastav „Javor“ izveo je pjesmu „Radujte se narodi“ te su na taj način koncertu dali poseban duh jer se po prvi put tamburica čula u našoj crkvi. Na kraju su svi prisutni zaključili ovaj božićni koncert pjesmom: Narodi nam se Kralj nebeski“. Nakon



toga je upriličeno zajedničko druženje u društvenom domu uz piće i kolače, a za dobro su se raspoloženje pobrinuli tamburaški sastav iz Pule „Javor“, djeca s roženicama, kantaduri KUD-a „M. Balota“ iz Raklja, koji su otpjevali nekoliko pjesama po istarskoj ljestvici, i ženski zbor iz Vrsara „Mendula“. Aktivnost mladih župe Rođenja Blažene Djevice Marije iz Raklja manifestira se i cjelogodišnjom aktivnošću: sudjelovanja na svetim misama u čitanjima,

ministriranju i pjevanju u župnom zboru, s kojim svake godine sudjeluju na susretima zborova u našem dekanatu. Veći je dio djece i u KUD-u „Mate Balota“ iz Raklja, tako da često putuju na razna putovanja po Republici Hrvatskoj, kao i u inozemstvo. Na svim tim gostovanjima redovito sudjeluju na sv. misama gdje dostojanstveno predstavljaju svoj kraj i našu župu.

Jedno od zadnjih putovanja bilo je i sudjelovanje na Dužijanci u Subotici, gdje su uz mlade iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Italije, Turske, Slovenije i Njemačke bili jedini predstavnici iz Hrvatske. Dužijanca je manifestacija koja se održava na kraju žetve, gdje se odaje zahvalnost Bogu za darove zemlje, a sve započinje sv. misom, procesijom kroz grad Suboticu, prijamom kod gradonačelnika i završnim nastupom svih društava na glavnom trgu u Gradu. Na sv. misi koju je u Katedrali u Subotici predvodio tamošnji župnik, naša su djeca bila posebno uključena u slavlje čitajući čitanje, Molitvu vjernika i prinosom prikaznih darova. Poseban osvrt i pozdrav dobili smo od tamošnjeg župnika koji je prije 50-ak godina služio vojni rok u Istri zajedno s vlč. Močibobom. Zanimljivost tog putovanja je i u tome da smo posjetili zgradu Pravnog fakulteta u Subotici u kojoj je prof. Mijo Mirković – Mate Balota od 1928. g. do 1939. G. predavao kao sveučilišni profesor. (I. Princ, župnik)



Božićni koncert u Umagu

U nedjelju 5. siječnja 2014. u umaškoj župnoj crkvi sv. Peregrina nakon večernje mise održan je božićni koncert. Misno slavlje predvodio je vlč. dr. sc. Josip Grbac u koncelebraciji sa župnikom Kršeta, Materade i Petrovije vlč. Mirkom Vukšićem i uz asistenciju stalnog đakona iz Novigrada Ivana Kisegija. Župnik, vlč. Rudolf Koraca, tijekom misnog je slavlja dirigirao zborom.

Promatrajući novorođenog Kralja u štatici, rađa se nada da takav Bog koji dolazi na svijet posve nemoćan neće zaboraviti čovjeka u potrebi. To je Božić evanđelista Luke i Mateja, istaknuo je Propovjednik, no postoji i drugi doživljaj Božića iz proslova Ivana apostola. Taj je proslov pisan u ambijentu koji je bio sličan našem, grčko-rimski svijet, karakteriziran indiferentizmom, konzumizmom. Ljudi su imali mnogo bogova, tržišna je ekonomija vladala s vjerskim pečatom, i pored mnoštva bogova i religija svijet je propadao. Ivan u takvom ambijentu svojim evanđeljem predstavlja novi projekt ozdravljenja svijeta, a to je Božić, Logos, Riječ, koja je postala Čovjekom. Ivan time želi reći da Božić nije samo blagdan individualnog obogaćivanja, Božić je projekt Božji s ovim svijetom, istaknuo je dr. Grbac, te naglasio da je Bog sišao u štalu s namjerom da spasi svijet. Svijet može izaći iz relativizma i indiferentizma ako prihvati taj Božji plan, taj recept koji nudi kršćanstvo. Oko Betlehema izranjaju na površinu sve vrednote koje su danas u krizi: solidarnost, ljubav, humanost. O tim se aspektima Božića manje govori, ljudi su manje svjesni tih povijesnih izazova Božića jer su obično kod čestitanja želje za dobrim upućene drugoj osobi, no prava univerzalna Božićna čestitka bila bi „želim ti da svijet prihvati božićni recept ozdravljenja svijeta“. Božić je izazov: politički, gospodarski, kulturni. Izaziva svakoga tko je odgovoran za opće dobro i za ozdravljenje ovoga društva i ovoga svijeta. Mnogi odgovorni diljem svijeta nisu tako shvatili Božić pa se postavlja pitanje do kada će dobrotu, humanizam i solidarnost biti samo individualne

kreposti pojedinaca? Kada će te vrednote postati utjelovljene u strukturama društva, u ljudima koji su odgovorni za boljitak svih? Do kada će Božić biti samo stil života dobronamjernih pojedinaca, a kada će postati projekt ozdravljenja ovoga društva i ovoga svijeta?, zaključio je dr. Grbac.

Usljedio je koncert župnog zboru kojemu se za veće prigode pridruže pjevači iz Starog Pazina i Trviža. Većim dijelom koncert su instrumentalno pratili orguljaši Mirko Otočan i Daniel Bele. Koncert je započeo lijepom četveroglasnom izvedbom „Božićne“, a nastavljen je pjesmom „Noć ova vrlo čudna je“ solističke izvedbe sopranistice Karmen Kraljević uz klavirsku pratnju vlč. Korace. U pjesmi „S neba anđeoska“ svoje je vokalne sposobnosti u suradnji sa zborom pokazao solist Alfred Zankola. Potentnost glasa solistice napose je došla do izražaja u dvjema klasičnim božićnim skladbama Puccinijevom „O mio babbino caro“ i Paisiellovom „Il mio ben quando verrà“. Posljednji dio koncerta bio je posvećen Verdiju, s obzirom da je u tijeku obilježavanje Verdijeve godine. Zbor i solistica iskazali su se arijama Giuseppea Verdija: „O Signore dal tetto natio“ iz opere „I Lombardi“, „La Vergine degli angeli“ iz opere „La Forza del destino“ i veliko finale bila je veličanstvena izvedba arije „Va pensiero“, za koju je klavirsku pratnju izveo vlč. Koraca.

Koncert je završen zajedničkim pjevanjem zboru i publike božićnog napjeva „Narodi nam se“, a druženje svih pedesetak članova župnog zboru nastavljeno je u župnoj kući.

Vlč. Rudolf Koraca pročelnik je dijecezanskog Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu od 1998. godine, a u Umagu je župnik 12 godina. Glazbeno je to jedna od najaktivnijih župa gdje su probe zboru tri puta tjedno, a vlč. Koraca osim toga redovito odlazi pratiti i vježbe zborova u Trvižu i Starom Pazinu, stvarajući tako jednu moćnu glazbenu strukturu koja na svim velikim biskupijskim događajima predstavlja glavnu glazbenu snagu. (L/G.K.)



Betlehem u Marčani



Po prvi put u povijesti župe Marčana, ovaj mali pitoreskni kraj pokušao je ove godine postati Betlehem te prenijeti Radosnu vijest, koja se dogodila pred 2000 godina, u sva ljudska srca koja su te večeri 24. prosinca 2013. došli proslaviti Rođenje Isusa Krista u svome selu.

Poput pastira u ono vrijeme, žitelji Marčane i okolice došli su se pokloniti točno u ponoć. Njemu, našem Spasitelju, rođenom u jednoj štatici, na slamici, pored vola, osla i nekoliko pastira, obasutom majčinskim pogledom jedne obične nevine djevojke, Blažene Djevice Marije, koju je imala čast interpretirati Antonela Filipović, zajedno sa svojim suprugom Benijem, u počasnoj ulozi sv. Josipa, i svojim novorođenim djetetom Martinom koji je sve vrijeme mirno spavao u kolijevci pored svoje majke, baš kao da ga je tog trenutka dotaknula Božja ruka i otrla svaku suzu s njegova djetinjeg lica te ga naš Otac na nebesima nije pustio da zaplače, kao što je svog Sina čuvao pred 2000 godina: od hladnoće, vjetera, oluje i svake suze. Malom Martinu darovao je najljepši dar, u svojoj očinskoj ljubavi, da bude mali Isus u tih nekoliko minuta prije ponoći. Dodati riječi i samo opisati ovaj događaj te noći u Marčani, ne bi bilo dovoljno jer je tih nekoliko trenutaka naše mjesto postalo betlehemska svjetlo, koje je utišalo svaki šapat, svaki vapaj, svačiju tugu i bol, razočaranja, rane i prenijelo ljubav, toplu i jedinstvenu u potpunoj jednostavnosti, baš poput krhkog i sitnog djeteta, u svaki kutak ljudske nutrine te na nekoliko trenutaka obasjalo svaku poru nastalu od traganja ruke vremena i koraka života.

Bilo je to prvi put u jednom skromnom i tihom zaselku negdje u Europi, daleko od ljudske vreve i užurbanosti, s ugašenim svjetlima grada, pod zvjezdanim nebom u noći 24. prosinca 2013. ispred Župne crkve sv. Petra i Pavla u Marčani. (Nicol Radolović)

Božićni koncert u Pazinu

U pazinskoj župnoj crkvi sv. Nikole biskupa, u nedjelju 29. prosinca 2013. održan je božićni koncert pazinskog Mješovitog zbora Roženice. Po završetku večernjeg misnog slavlja, koje je predvodio župnik domaćin i pazinski dekan preč. Mladen Matika, zbor je, pod ravnanjem dirigentice i zborovođe prof. Ines Kovačić Drndić, započeo koncert pjesmom simbolom hrvatskih božićnih pjesama „Radujte se narodi“. Uslijedile su druge poznate božićne pjesme: „U se vrijeme godišta“, „Kirie eleison“, „Vesjelje ti navješćujem“ i „Djetešce nam se rodilo“, a prvi blok pjesama završen je božićnim napjevom gradišćanskih Hrvata. Susretom je moderirala zborovođa, prof. Kovačić Drndić.

Uslijedio je nastup gostiju, Klape Bukaleta. Oni su izveli „Veseli se, Majko Božja“ i stari tradicijski napjev „Kad se Isus ditić u Betlem porodi“. Zbor je svoj nastup nastavio pjesmom „Čestiti svitu“ u kojoj su solo dionice izveli sopran Marija Brumnić i tenor Miljenko Ladavac. Nakon toga je izvedena pjesma u čast dugogodišnjeg voditelja zbora, poznatog kompozitora Nella Milottija „Tu scendi dalle stelle“. Uslijedila je višejezična izvedba pjesme „White Christmans“, te „Tiha noć“ u kojoj je solo dionicu na talijanskom izvela mlada Tina Galant.

U nastavku se okupljenoj publici obratio predsjednik zbora Milan Galant koji je ukratko iznio pregled aktivnosti i gostovanja zbora u protekloj godini te naglasio kao su ovim koncertom željeli svojim sugrađanima podariti ozračje veldrine. Na kraju je izvedena pjesma „Bijeli Božić“, a susret je zaključen zajedničkim pjevanjem pjesme „Narodi nam se“.

Mješoviti pjevački zbor „Roženice“ osnovan je 1979. na poticaj tadašnjeg Narodnog sveučilišta Pazin i skupine građana, zaljubljenika u zboru pjesmu. Nezaobilazan je sudionik svih važnijih događaja u Pazinu i širom Istre. Repertoar zbora je raznolik, od djela iz istarske glazbene baštine, do djela hrvatskih i stranih, svjetski poznatih skladatelja. Od samog osnutka do kraja 2002. godine Zbor djeluje pod umjetničkim vodstvom maestra Nella Milottija, glazbenog pedagoga, istarskog kompozitora, autora velikog broja zbornih i orkestralnih djela. Pod njegovim ravnanjem Zbor je održao preko 300 javnih nastupa diljem Hrvatske (Cres, Poreč, Pula, Rovinj, Rijeka, Zadar, Split, Osijek, Vrbovec, Zagreb, itd.), kao i u inozemstvu (Italija, Njemačka, Austrija). Maestro Nello Milotti je 2002. ravnanje zborom prepustio prof. Ines Kovačić Drndić. (L/G.K.)



PROSLAVA SVETE LUCIJE U OPRTLJU

Svečanu koncelebraciju predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, i tom su prigodom blagoslovljena nova zvana na preslici crkve.

Župe Oprtalj i Završje mogu se „pohvaliti“ mnogim (19) crkvama i crkvicama na svom području i gotovo su sve obnovljene za dugogodišnjeg župnikovanja vlč. Ante Jukopile. Svojom brigom, ustrajnošću i snalaženjem uspio je tim crkvama i crkvicama vratiti prvotni sjaj, da budu upravo ono za što su i građane – da bi se u njima slavilo Boga, slušalo Njegovu riječ, primalo sakramente, živjelo s Bogom. Među njima se osobito ističu župna crkva u Oprtlju, kao i nedavno obnovljena župna crkva u Završju. Uz cestu Buje – Oprtalj, neposredno pred sam ulazak u mjesto, nalazi se lijepa crkva svete Lucije. Postala je gotovo svetište. Svake se godine za blagdan svete Lucije tu okuplja mnoštvo vjerničkog naroda. Tako je to bilo i ove godine. Svečanu je koncelebraciju predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, koji je na početku misnog slavlja blagoslovio dva nova zvana, koja su već postavljena na preslicu. Za vrijeme talijanske okupacije bila su skinuta i odnesena. Mnoge su godine prošle od tog vremena. Danas su župljani bili radosni i zbog toga, ali i zbog prvog dolaska Biskupa u tu crkvicu. Crkva je bila uistinu ispunjena. Ljepo je bilo vidjeti i školsku djecu iz Oprtlja, kao i iz područne škole iz Livada sa svojim učiteljima i ravnateljem. Djeca su bila osobito pažljiva. Župnik domaćin je na početku slavlja pozdravio Biskupa, svećenike, gospodina načelnika, ravnatelja škole, učitelje, djecu, pjevače i sve one koji su pomagali u spremanju slavlja.

Biskup je u prigodnoj homiliji govorio o mučeništvu i povezoao mučenicu svetu Luciju iz prvih stoljeća kršćanstva s mučenicom našeg vremena blaženim Miroslavom Bulešićem, koji je pred nekoliko mjeseci proglašen blaženim. Ono što ih povezuje jest nepokolebljiva spremnost da se ostane postojanim do kraja, pa makar to bilo i uz cijenu davanja života. Oni su to učinili rado i bez imalo osvetoljubivosti. I zato ih Crkva slavi, uzdiže na oltare da bi ih tako i nama dala kao uzor – kako treba postojano nasljedovati Isusa Krista. Na kraju je omogućeno svim vjernicima odavanje počasti – ljubljenje svetih relikvija djevice i mučenice Lucije. Sveta Lucija je zaštitnica očiju pa joj se vjernici koji imaju teškoće s vidom rado obraćaju i traže njezin zagovor. Popodne je tu bila još jedna sveta misa za one koji su preko dana radili ili bili u školama u drugim mjestima. (L/G.K.)

Misa svetkovine Božića u Poreču

Porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša svečanu misu o svetkovini Božića predvodio je u porečkoj bazilici, u koncelebraciji s kancelarom Biskupije preč. Sergijem Jelenićem te katedralnim župnikom, porečkim dekanom preč. Rikardom Lekajem. Biskup je u svojoj homiliji napose istaknuo kako je srž Božića dolazak Isusa Krista među ljude da bi nam pokazao kako postati i biti čovjek.

U današnjim čitanjima imamo sažetak naše vjere, istaknuo je Biskup, a događaj Isusova rođenja ima jednu posebnu znakovitost i u današnje vrijeme. Bit je poruke Božića upravo u jaslicama: mali Isus, životinje, štalica, situacija izgnanstva, to je sve ono najgore što čovjek može doživjeti. Isusa Krista dočekali smo u štali, nismo mu dali mjesta u svojoj kući, u svojim srcima. No, nije to tako bilo samo prije dvije tisuće godina, nego je to tako i danas. Koliki su danas izbacili Isusa ne samo iz svoje kuće nego i iz svoga srca.

Što nam to malo Dijete poručuje? Napose je znakovita rečenica sv. Ivana da je „Bog došao rastjerati tmine ovoga svijeta, da bi došlo svjetlo na ovaj svijet“. Kaže se da je istina za dušu poput svjetlosti za oko, kao što bolesnom oku smeta svjetlost, tako i duša ako je dobra i poštena, istina joj je dobrodošla, ali ako nije tako, Istina joj smeta. Isus nam želi biti to svjetlo Istine da se mi danas, ovdje u svojoj situaciji zapitamo, koji je to put kojim idemo, idemo li za tom svjetlošću putem Istine. Isus nam želi rasvijetliti i pokazati pravi put, želi nam biti poput svjetionika koji u tamnoj noći usmjerava na pravi put. Mali



Božić želi nam pokazati koji je pravi put i kojim putem treba ići, ali pred svakim je čovjekom odluka želi li ići tim pravim putem ili nekim drugim putovima koji mu trenutačno odgovaraju, ali koji nisu dobri za čovjekovu dušu i poštenje. Isus nam rasvijetljavanjem pravoga puta ukazuje i na opasnosti, upozorava nas, i ako u životu uvažavamo ta upozorenja, tada idemo u pravome smjeru, naglasio je Propovjednik. Isus dolazi u obličju maloga čovjeka jer nam želi ukazati na poniznost, želi nam ukazati da je potrebno biti ponizan upravo poput djeteta, i, kao što se dijete, u svojoj ranjivosti pouzdaje u svoje roditelje, tako i mi trebamo ovisiti o Bogu i pouzdati se u Njega, sigurni da će nas voditi pravim putem. Isus nam danas, blagdanom Božića poručuje: postanite djeca u duhu

– poput djece trebamo moći opraštati bližnjima, prihvatiti druge i osloboditi se zlobe. Rađamo se kao djeca, a čovjekom se postaje, naglasio je Biskup. Da se postane pravedan i pošten čovjek, treba uložiti svoj trud. Neovisno koje si vjere ili nacije, ako nisi pošten i dobar, nisi čovjek, istaknuo je Propovjednik. Čovječstvo se lako može izgubiti. Čovječstvo se gubi kada se ljudi počnu odvajati od maloga Božića, koji svim ljudima, u svakome vremenu prije svega poručuje da treba biti ponizan i prihvatiti druge onakve kakvi jesu. „U tome duhu, i sebi i vama želim da postanemo dobri i poštenu ljudi, i to će nam biti najveće ostvarenje koje možemo ovdje na zemlji ostvariti. Jesam li čovjek? Ako nisi, a smatraš da jesi, u tome je temeljni problem“, zaključio je Biskup. (G. Krizman)

PROSLAVLJEN BLAGDAN SVETOG STJEPANA

NOVIGRAD: Porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša predvodio je 26. prosinca 2013. godine svečano misno slavlje, o blagdanu Prvomučjenika svetog Stjepana, u nekadašnjoj novigradskoj katedrali, a danas župnoj crkvi sv. Pelagija. U koncelebraciji su sudjelovali kancelar Biskupije Sergije Jelenić i novigradski župnik vlč. Luka Pranjić. Okupilo se veliko mnoštvo vjernika, a među njima i mnogo djece. Pjevanje su predvodili naizmjenice župni zbor iz Novigrada i mladi pjevači. Predslavitelj je govorio o slavlju i značenju Božića za nas, ali i o prvom mučeniku svetom Stjepanu, koji je poput Isusa umirući molio za svoje progonitelje. Veličina je čovjeka u njegovoj poniznosti, jednostavnosti i spremnosti služenja. Isus dolazi na ovaj svijet da bi čovjeku pokazao put očovječenja, put do sreće i života vječnoga. A da čovjek to ostvari, potrebno je osloniti se na Boga i računati s Njime, onako kao što malo dijete računa sa svojim roditeljima i pouzdaje se u njih, rekao je Propovjednik. Na kraju misnog slavlja mons. Kutleša je dijelio poklone svoj okupljenoj djeci. Mnogi su se kasnije, osobito pjevači, okupili u župnoj dvorani i neko se vrijeme zadržali u ugodnu druženju i prigodnu čašćenju. (L/G.K.)



ŽMINJ

ŽUPA SVETOG MIHOVILA ARKANĐELA



✍️ TOMISLAV MILOHANIĆ

Žminj se zajedno sa svojom crkvom prvi put spominje u ispravi pape Aleksandra III. iz 1178. kao *ecclesia de Gimino cum capellis suis* (crkva u Žminju i njezine crkvice). Ruralni kaptol spominje se 1194. Istarski razvod spominje žminjskog župana Mavra Žagrića te Marinela i Mihela. Pretpostavlja se da je Istarski razvod prepisan u Žminju 1546. godine rukom Levca Križanića. Žminjska je župa bila glagoljaška, o čemu svjedoče grafiti na glagoljici, a o bogatoj kulturnoj i vjerskoj baštini slikovito govore sačuvane freske. Duga je povijesna tradicija župe, tradicija vjere, kulture i kulturne baštine. Župa je

bogata spomenicima kulture, crkvama i kapelicama. Od nekadašnje 24 crkve, polovicom 17. stoljeća, i 19 crkvenih zdanja, polovicom 18. stoljeća, danas se Žminjstinom k nebosklonu steru sljedeće crkve: župna crkva svetog Mihovila arkanđela (u sjeverozapadnom uglu crkve crkvice Presvetog Trojstva ili Svete Trojice, kako se u narodu uobičajeno naziva), Sveti Bartul apostol, Sveti Antun opat, Sveti Križ, Sveti Kvirin, Sveta Marija Svetomore (Stomorica), Sveta Foška te dvije crkve, obje u Pamićima, iz najnovijih vremena: crkva Leopolda Mandića (zdanje su 1988. godine svećenici braća Krajcar iz štale prenamijenili u crkvu) i crkva Blažene Djevice Marije Kraljice

Obitelji koju je 1997. godine podigao preč. Marijan Pamić.

Župa Žminj, Župa sv. Mihovila prostrana je župa, ima oko 2900 stanovnika, župljana, uglavnom katolika. Nekoliko je pripadnika drugih nekih opredjeljenja: pripadnika islama, muslimana, pripadnika Svjedoka Jehove i jedna osoba koja se deklarira kao adventist. Prema riječima vlč. Rovisa koji pomno i detaljno vodi crkvenu statistiku na Žminjštini oko 900 obitelji prima blagoslov. Struktura je obitelji sljedeća: u župi ima preko 500 obitelji po 3 i više člana, preko 200 po 2 i 150 po 1 član. Otkada je došao na župu prije 6 godina, prateći kretanje u župi iz godine u godinu, vlč. Rovis kaže da je omjer rođenih i umrlih u jednom malom pozitivnom pomaku. Odnos krštenih i umrlih, kako koje godine, kreće se između 30 i 40 krštenih i pogreba isto između 30 i 40; tri godine bilo se u prednosti s krštenjima. Godina 2013. bila je u minusu: 27 krštenja, 10 vjenčanja, 32 pogreba (svake godine bude 5 – 6 pogreba ljudi koji su rodom odavde, a ne žive u župi). Stagnacija je što se tiče vjenčanja: najviše ih je u zadnjih 6 godina bilo 2009. godine 21 par, 2008. godine 13, 2011. 7 parova, a 2012. i 2013. po 10 vjenčanih parova. „Župa ima i danas u nekim vidovima jaku i snažnu tradiciju“, svjedoči vlč. Rovis. „Što se tiče naručivanja svetih misa, tijekom preko 40 godina moje pastoralne prakse u raznim župama, nigdje se nije toliko misa naručivalo kao ovdje. To je jedan vid i



Ljubljenje križa, Veliki petak

znak pripadnosti i vjere. Naručuju se mise naročito u prigodama pogreba, tako da je prosjek 30 misa po pogrebu. Ljudi jako naručuju mise, tako da se rokovnik popuni brzo; krajem prosinca već je gotovo sve popunjeno za sljedeću godinu. Pokušavam riješiti što je moguće bolje, da što više njih dobije misu. Naručuje se i šalje dalje. Župa Žminj ponajviše misa daje Biskupiji, i za pogrebe i za drugo. Daje se i drugim župama koje imaju manje misa. Svake se nedjelje čitaju naručene mise“, ističe župnik.

Značajna župna događanja

Posebno se svečano slavi patron župe sv. Mihovil. U tradiciji je da se toga dana okupe svećenici koji su rodom iz župe. Sada je 10 živućih svećenika koji djeluju u Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Prema župnom Listiću Sveti Mihovil Top 7 događaja u župi u proteklih 6 godina jesu: I. Svečana Staroslavenska misa uz izravni prijenos HRT-a – 15. 6. 2008.; II. Duhovna obnova – 26.-29. 9. 2008. (voditelj o. Zvezdan Linić); III. Svečani biskupijski završetak Svećeničke godine; IV. Tri zlatna svećenička jubileja – 12. 9. 2010. (vlč. Ante Žufić, Atilije Krajcar i Dragan Domšić); V. Đakonsko ređenje (24. 10. 2010.) i Mlada misa vlč. Josipa Peteha – 3.7. 2011.; VI. Svečane i radosne Mise zornice – došašće, 2012. VII. Božićni koncert – 26. 12. 2012. Slavljenje Staroslavenske mise uklopljeno je u održavanje Sabora čakavskog pjesništva, uz dobru suradnju župe, Katedre Čakavskog sabora i Osnovne škole iz Žminja. Posebno se Žminjcima usjekla u sjećanje proslava Miholje 2008., kada je pater Zvezdan Linić vodio trodnevnicu, duhovnu obnovu, uoči svetkovine župnog patrona, a upotpunjenje blagdanu bilo je predstavljena knjiga o svećeniku Ivanu Krajcaru. Na Miholju, uz svećenike Žminjce, dođu i svećenici iz okolnih župa, župnikovi prijatelji, pozove se strukture vlasti, načelnika Općine, predstavnike iz vrtića i škole. Svake godine uključuju se djelatnici Policijske postaje iz Rovinja; rado dođu, sudjeluju na misi, a poslije budu u zajedništvu kod stola. Misije su se u župi održavale svakih desetak godina: 1956., 1966., 1977., 1997. i trajale su po tjedan dana. Opća Crkva je kod crkve sv. Marije Svetomore obilježila završetak Svećeničke godine za Porečku i Pulsku biskupiju na blagdan Presvetog Srca Isusova, 11. 6. 2010., a slavlje je predvodio mons. Ivan Milovan, u zajedništvu sa 70 svećenika koncelebrata. Uz tri navedena zlatomisnička jubileja 2010. godine, zlatni jubilej proslavio je 2011. godine vlč. Marijan Jelenić. Tom je prigodom blagoslovljen obnovljeni oltar u kapeli svete Barbare, koji je bio stradao od bombardiranja u ratu 1943. To je svojevrsni zavjet domaćeg sina preč. Marijana Jelenića i njegove majke Ruže da žminjskoj župnoj



Marija Bistrica, 9. 6. 2012., hodočašće župljana Žminja

crkvi daruje oltar, učinjen rukom domaćeg majstora iz Starog Pazina. Dostojanstveno je proslavljena 20. obljetnica smrti dr. sc. Ante Kresine (2010.) i 10. obljetnica vlč. Rudolfa Zafrana (2012.) koji je 17 godina bio župnik u Žminju. Prigodom obilježavanja 20. obljetnice smrti Kresine, objavljena je knjižica sabranih tekstova o tom znamenitom Žminjcu – teologu, bibličaru i profesoru. Žminjske Tijelovske procesije posebno su lijepje i svečane, a uključi se mnoštvo ljudi. Svake godine ta je procesija urešena bjelinom prvopričesnika. Zanimljivost je u župi blagoslov djece. U vazmenom trodnevlju, na Veliki petak, crkvu sv. Mihovila ispune najmlađi, djeca, zajedno sa svojim roditeljima, bakama i djedovima. Već tradicionalnom blagoslovu djece na Veliki petak i poklonu križu pristupa stotinjak predškolske i školske djece. Nakon župne crkve, blagoslov se djece također održava u crkvi sv. Marije Svetomore. Uz blagdan sv. Bartula organizira se pučka fešta Bartulja, najposjećenija u Istri, a na sam blagdan drži se misa u istoimenoj crkvi. Prošle godine na taj dan bilo je upriličeno krštenje u toj crkvi – kršten je mali Bartol. U tradiciji je

svakog 3. studenog slaviti misu za pokojne žminjske svećenike i župnike. U župi su dobroano počele pripreme za obilježavanje 300. obljetnice crkve kako sada izgleda. Crkva ima svoje početke u 12. stoljeću, a u današnjim je gabaritima od 1717. godine. „Za 300. se obljetnicu dugoročno pripremamo“, kaže žminjski župnik vlč. Jordan Rovis. „Stavit ćemo posebne naglaske na duhovnu pripremu. To ćemo učiniti kako se obljetnica bude približavala. Sada pokušavamo crkvu materijalno urediti. Napravili smo prvu fazu krova, oko polovice, predstoji još toliko. Onda instalacije, bojanje i ostalo. Povjerenje je našem članu Župnog pastoralnog vijeća dr. sc. Elvisu Orbanicu, ravnatelju Arhiva u Pazinu, da pripremi i organizira izlaženje jedne male monografije za tu obljetnicu župne crkve.“ Župnik Rovis napominje da je u župnoj crkvi na kamenu dokumentirano o župniku Santu Rovisu, velikom pastoralcu i graditelju, pred 300 godina, 1706., a također je u crkvi svete Foške upisano njegovo ime; podigao je glavni oltar sv. Mihovila u župnoj crkvi. „Za mene je to velik izazov“, kaže sa smiješkom sadašnji župnik prezimenjak.



Tijelovo, 22. 5. 2008.; Tijelovska procesija



Sv. Mihovil, Prva sv. Pričest, 16.5.2010.

Časne sestre u župi – dobre Samaritanke

Župa Žminj dala je čak 25 časnih sestara. Dugačak je niz redovnica, poniklih iz ove žminjske grude, od časne sestre Miljavac iz Gradišća, koja je prije nekoliko godina ovdje slavila 50 godina redovništva, svjedočeci o dugogodišnjem misionarskom radu u Boliviji, pa do sestre Danijele Orbanic, voditeljice doma za svećenike, hospicija, u Rijeci. Časne su sestre nazočne ovdje u župi od 1972. godine; daju velik doprinos župi, župljanima i župnicima koji su ovdje djelovali. Većinom su bile dvije sestre: jedna je više brinula za domaćinstvo, druga za crkvu i vjeronauk. Danas su na župi dvije sestre iz Zajednice sestara milosrdnica svetog Vinka Paulskog: sestra Marija Lauda Brletić, za domaćinstvo, i Marija Augusta Modrušan, za vjeronauk, za sviranje, za sve što treba. „Žminj je moja rodna župa“, radosno svjedoči sestra Augusta. „Nalazim se već 16 godina u rodnoj župi. Imam župni vjeronauk do četvrtog razreda ovdje subotom. Djeca koja pohađaju školu u Kanfanaru, njih imam petkom kod Svete Marije Svetomore. Lijepo je, ambijent je više obiteljski i djeca se osjećaju ugodno. Volim biti s djecom i najljepše se osjećam kad sam s djecom. Brinem se dosta za uređenje crkve, župne i kod Svete Marije. Imam dobre suradnice koje mi pomažu kad je čišćenje. Kad god ih zovem, one mi dođu pomoći. Brinem se da crkva bude uvijek uredna, čista, aranžirana. Da nas sve ove ljepote, koje mi možemo zemaljski gledati, približavaju onoj vječnoj ljepoti koja je Bog koji nas ljubi, koji nas voli, koji nam se približava u svakom cvjetiću, svakom našem naporu. Ja sviram. Ima dosta orguljaša u Žminju. Uvijek sam spremna za priskočiti kad njih nema, bilo na pogrebima, bilo na vjenčanjima, bilo na dnevnim misama, bilo trideseticama, prvim obljetnicama, tijekom svibnja, listopada, na blagdane Majke Božje. Raduje me da mogu raditi, da se mogu žrtvovati za svoju rodnu župu. Željela bih da što više ljudi doživi preko mene Božju blizinu, Božju dobrotu, Božju ljubav, koliko ja

uspijem sa svoje strane učiniti“, zaključuje sestra Augusta.

Ugodno je činiti dobro – zajedništvo u Caritasu

Svake godine o blagdanima članovi župnog Caritasu posjećuju svoje Žminjce, druge poznanike i prijatelje smještene u Domu za starije i nemoćne u Rovinju. Tako bijaše i te nedjelje Svete Obitelji (29. 12.). Predstavnica župnog Caritasu Elvina Orbanic ispunjena radošću nakon posjeta dragih ljudi u Domu, iznosi dojmove i svjedoči o djelovanju Caritasu, kao trajnom poslanju Crkve koje se oživotvoruje u župnim zajednicama. „Caritas uključuje čitavog čovjeka, dimenziju duha i tijela. Naš Caritas djeluje preko 30 godina, otkad je početkom 1989. godine naša draga, od milja zvana teta Tonina Damijanić iz Krničari, zajedno sa svojom majkom, morala napustiti svoj trošni dom i preseliti se u Rovinj, u Dom za starije i nemoćne. Njezina majka brzo umire, ali Dom polako popunjavaju naši stari i bolesni. Od tada pa sve do danas njih i mnoge druge šticećenike posjećujemo za blagdane Božića i Uskrsa te tijekom godine u posebnim prilikama. Lijepi su to i dragi susreti, puni topline i ljubavi. U naš Caritas ne pripadamo samo mi koji se vodimo kao njegovi djelatnici, ima nas mnogo više. Župljani su vrlo osjetljivi za potrebe drugih i nevolji. Tako s našim plemenitim župnikom vlč. Rovisom i požrtvovnim časnim sestrama reda sv. Vinka Paulskoga čija je karizma pomaganje potrebitima, župna je kuća uvijek otvorena. Imali smo hvalevrijedne akcije. Tako smo jednoj siromašnoj obitelji pomogli u sanaciji krova, drugoj u pomoći obnove kuće stradale u požaru. Pomažemo roditeljima s više djece u nabavi knjiga, bilježnica, odjeće, obuće, hrane, plaćanja računa, roditeljima bolesne djece i onima koji pomoć moraju potražiti izvan naše domovine zbog teških operacija. Redovito se pomaže najpotrebnijim, uz veliko hvala onima koji žele biti anonimni, a daju oveći prilog. Također je lijep običaj što prilikom pogreba umjesto cvijeća rodbina i prijatelji pokojnika daju za župni Caritas svoj prilog“, kaže Elvina.

Duga tradicija liturgijskog pjevanja

Voditelj žminjskog župnog zbora Milan Galant, entuzijast i zaljubljenik u glazbu, koji uz voditeljsku palicu još i pjeva u župnom zboru i u zboru „Roženice“, upoznaje nas s dugom i bogatom glazbenom tradicijom župe. Liturgijsko pjevanje u župi sv. Mihovila Žminj ima tradiciju još od početaka dvadesetog stoljeća. Okupljanje pjevača i uvježbavanje hrvatskih pjesma odmah nakon 2. svjetskog rata (1946.) preuzeo je na sebe, tada student teologije, Ivan Krajcar, uz podršku tadašnjeg župnika Rudolfa Zafrana. Od tada se u žminjskoj

župnoj crkvi kontinuirano pjevalo i sviralo na svim liturgijskim slavljinama. Godine 1991. okupilo se više novih članova, osobito muških, pa se počelo redovito uvježbavati, uz koralne i liturgijske, također i sakralne četveroglasne skladbe. Prvo gostovanje i koncert izvan Istre mješoviti župni zbor imao je 1995. na hodočašću u svetištu Majke Božje na Sv. Gori (Slovenija). Na poticaj voditelja zbora, orguljašica, dirigenata i tadašnjeg župnika Antuna Kurelovića, zbor je od 1991. započeo s organiziranjem božićnih koncerata u župnoj crkvi. Zbor, koji danas broji četrdesetak članova, svojim stručnim radom predvode profesorice glazbe Aleksandra Orbanic i Anđela Damijanić, a izvedbe zbora svojim umijećem upotpunjuju orguljašice Nela Božac, Silvana Tumpić te časna sestra Augusta Modrušan. Zaslužnima za zbarsko pjevanje u župi neizostavno pripada i pokojni Milivoj Vitulić, koji je bio *spiritus movens* mnogih aktivnosti u svezi s crkvenim zbarskim pjevanjem. Veoma je zaslužan, uz sversrdnu podršku pok. župnika Janka Gortana, za obnovu crkvenih orgulja, oštećenih u ratu 1943., dovršenu 2002. godine. Zbor je održao niz sakralnih koncerata u Žminju i drugim župama u Porečkoj i Pulsnoj biskupiji te izvan Istre i Hrvatske u Austriji, Njemačkoj i Slovačkoj, s iznimno bogatim repertoarom skladbi. Jedan je od rijetkih župnih zborova koji na svom repertoaru ima i staroslavensku misu te skladbe iz grkokatoličke liturgije, kao i skladbe temeljene na domaćem, istarskom melosu. Godine 2001. Općina Žminj dodijelila je župnom zboru Plaketu – priznanje za promicanje glazbene kulture. Zbor zapaženom kvalitetom sudjeluje na raznim susretima i manifestacijama: dekanatski susreti, razne biskupijske svečanosti, sudjelovanje na izravnim TV i radijskim prijenosima nedjeljnih svetih misa, predstavljanje na 43. Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, sudjelovanje na Pasijskoj baštini. Božićni koncerti neprekinuto se na blagdan sv. Stjepana održavaju do danas. Pored župnog zbora predstavljaju se i učenici Osnovne škole Vladimira Gortana iz Žminja, kao i gosti, instrumentalisti i vokalni solisti, poput žminjske sopranistice Marije Kuhar Šoša, članice opere HNK Zagreb, koja je sa suprugom, pijanistom Marijom Šošom, sudjelovala na Božićnom koncertu 2012. Oko tog događanja angažira se dosta ljudi, što članova župnog zbora, što djece. Zadnji koncert bio je jako posjećen, sudjelovalo je sedamdesetak izvođača, a pritom je održan i mali božićni igrokaz Kralj ljubavi, uz zapaženo sudjelovanje nekoliko solista.

Uspjesi žminjskih vjeroučenika

U žminjskoj školi, koja broji oko 230 učenika, gotovo svi učenici pohađaju katolički vjeronauk, a vjeroučiteljica za sve

razrede skoro deset je godina Nela Peteh, vrlo aktivna u župi, posebno pomaže oko župnoga listića. Svake godine angažira se za Vjeronaučnu olimpijadu; pet-šest puta njezine ekipe bile su prve u Županiji i plasirale se na državno natjecanje. „Iako je rad s djecom u današnje vrijeme zahtjevan i nerijetko naporan, biti vjeroučitelj donosi puno radosti”, svjedoči vjeroučiteljica Nela. „Pomoći vjeroučeniku, upoznati i prihvatiti radosnu poruku Evanđelja, pomoći mu da da najbolje od sebe, osposobljavati ga za život u odgovornosti te ga na primjeren način podsjećati kako nema cjelovitog odgoja i rasta u vjeri bez uključivanja u kršćansku zajednicu, nije mala stvar. Stoga veseli svaki mali korak na tom putu.” Vjeroučiteljica Nela kaže da djeca vole vjeronauk, i to ne samo oni najmanji. Dokaz je tome i redovito uključivanje u natjecanje iz vjeronauka, tzv. Vjeronaučnu olimpijadu, što uključuje puno dodatnog učenja, žrtve i odricanja. Ekipe žminjskih vjeroučenika bile su dosad šest puta na državnom natjecanju (od navedenih godina samo 2009. nisu bili prvi u našoj županiji/biskupiji, što je uvijek za sudjelovanje na državnom natjecanju). Posjetili su tako Vinkovce (2007.), Varaždin (2008.), Krapinske Toplice (2010.), Hvar (2011.), Križevce (2012.) i Dubrovnik (2013.). Osmišti se također aktivno uključuju u izradu Župnoga listića “Sv. Mihovil”.

Vrijedni župni vijećnici

Za Bogomila Ermana moglo bi se reći da je mala enciklopedija i memorija župnih događanja u zadnjih pedesetak godina, angažirani laik, dobitnik Biskupijskog priznanja, član župnog vijeća već 44 godine. Poznao je, pomagao i družio se sa svim župnicima, počevši od vlč. Zafrana. „Počeo sam ministrirati 1955. godine. Kad sam počeo učiti latinski, odgovarati, bi se onda reklo, misu ili bi rekla pokojna nona – pomoć. Zahvaljujući roditeljima to se nastavilo i dalje.“ Godine 1966. počela su prva čitanja u crkvi, prvi je probio led. Sjeća se Bogomil da je 1970. godine vlč. Marcel Kriebel, ondašnji župnik, osnovao prvo Župno pastoralno vijeće i Ekonomsko vijeće u župi, a tek je 1991. godine biskup Bogetić dao da svaka župa osnuje pastoralno vijeće. „Dvadeset godina bili smo gotovo isti u vijeću“, sjeća se Bogomil. „Gledalo se da bude zastupljena cijela Žminjština. To se gleda i danas. Na tim župnim vijećima raspravljalo se o materijalnim potrebama župe. Uvijek se raspravljalo i o misijama, i o mladim misama, pričestima, krizmi. Uvijek je bilo dosta govora o materijalnim i duhovnim stvarima koje su potrebne župi. Godine 1961. nanovo je obnovljena Tijelovska procesija u župi koja je bila ukinuta 1953. Sedamdesetih godina uvedena je procesija na Uličnicu, od crkve sv. Bartula do župne crkve. Ima

dosta tradicionalnih stvari, npr. blagoslov djece na Veliki petak, vazmene su ispovijedi nekad bile popraćene četrdesetsatnim klanjanjem pred Uličnicu, u svibnju su po davnom običaju pojedina sela naručivala mise u čast Majke Božje, misa na groblju na Svetog Stjepana, mise zornice u Žminju nikad nisu prekinute. Skraćivane su bile zbog bolesti i nemogućnosti pojedinih župnika, ali su uvijek bile najmanje dva tjedna prije Božića. Ove su godine zornice bile najposjećenije posljednjih 6 godina.

Serđo Tomišić, zajedno sa suprugom Vlastom, uz nesebičan doprinos u župnom vijeću, angažiran je u obiteljskom pastoralu na razini Župe i na razini Biskupije. „Mi u župi prepoznajemo sve poteškoće, pritiske i manipuliranja s obitelji koja se u društvu provode ovu zadnju godinu dana. Uključujemo se u sve one aktivnosti koje se organiziraju na razini Biskupije, na razini Hrvatske, kao što je bio referendum, skupljanje potpisa i provođenje samog glasovanja, biranja, tj. referenduma. Serđo ističe da je više pojedinaca koji su tu bili uključeni. Roberta Unukić okupila je nekoliko roditelja, mladih, studenata. Eda Budić, Smiljanka Otočan, Eduard Erman, Gabrijel Erman, Tomislav Erman, Melisa Udovičić, Jasmina Jelenić uključili su se kao volonteri u inicijativu. Naročito se tu angažirala Roberta Unukić, zauzeta za vrednote braka i obitelji, uključena u aktualnu situaciju po pitanju uvođenja zdravstvenog odgoja u školi i zadnjeg referenduma o obitelji. „Živimo sa svim problemima kao i sve obitelji u našim župama i pokušavamo utjecati na sve te događaje tijekom više godina unatrag, pogotovo u Godini obitelji. Organizirali smo i na razini župe neke susrete, kod Svete Marije. Susrete je organizirao Centar Nazaret. Više obitelji iz naše župe aktivno sudjeluje u radu Obiteljske škole Riječke nadbiskupije, nekoliko članova Zajednice bračnih susreta, ‘vikendaša.’“ U razne župne aktivnosti uključen je vijećnik Ivan Karlović, naročito oko crkve sv. Marija Svetomore. Ističe da je ta crkva najviše obnovljena pod župnikovanjem vlč. Rovisa. Crkvu uzdržavaju uglavnom sami župljani. „Mi smo podijeljeni po selima tako da svako mjesto čisti crkvu i okoliš tri puta godišnje po 15 dana. Što se tiče održavanja okoliša, za to je zadužen muški svijet. Tu imamo u 2 – 3 navrata u godini dosta posla i ljudi se odazivaju rado. Crkva je iznutra lijepo uređena, obnovljena, zahvaljujući župljanima“, naglašava vijećnik Ivan. Kod Svete Marije postavljen je novi razglas, novi reljefni Križni put s 15 postaja, nove figure za jaslice, automatizirano je zvonjenje. Što se tiče drugih materijalnih poslova, velik je zahvat obnova krova župne crkve, 40 novih hrastovih klupa, svećenička grobnica, za prezbiterij nabavljena su nova sjedala za predvoditelja, svećenike i ministrante. U

župi postoji već dvadeset godina knjiga evidencije doprinosa pod nazivom zvonarija za crkvene potrebe. Kad se pozove za određeni posao, ljudi se rado uključe. Pohvalno je za župu i župljane, ističe vlč. Rovis, da mogu raznorazne poslove sami učiniti. S tim raste svijest i povezanost. To je moja crkva, to je naša crkva.

Biblijska skupina, čitači, ministranti – mlade snage

Biblijska skupina broji dvanaestak članova različite životne dobi. Počela je djelovati početkom došašća 2012. godine. Irena Križanac, sudionica u aktivnostima klanjanja, čitačica i član Biblijske skupine, redovita je na susretima petkom u vjeronaučnoj dvorani. „Želja nam je da se svaki put što bolje upoznamo s nedjeljnim liturgijskim čitanjima. Razmatramo i Katekizam Katoličke Crkve, molimo se za obitelj, za duhovna zvanja, za potrebe u našoj župi. Da bismo mogli slušati i razumjeti riječi Svetoga pisma, susrete započinjemo molitvom i Krunicom za prosvjetljenje. Bez pomoći župnika bili bismo manjkavi u informaciji i možda preplašeni sadržajem samoga Svetoga pisma. Božju Riječ pokušavamo provesti u svoj život, u svoju sredinu, i osjećamo da postajemo drugačiji, da se otvaramo Bogu, da nas on puni Duhom Svetim. Sveto je pismo poveznica i sa sadašnjim situacijama“, ističe Irena. Dugogodišnja je tradicija da se četvrtkom moli pred Presvetim oltarskim sakramentom i velik je odaziv vjernika. Poticajne molitve i meditacije predvodi župnik, a njih prate pjesme iste tematike koje časna savršeno ukomponira. U župi djeluje dvadesetak čitača koji radnim danom i blagdanom redovito čitaju. Oni se sami organiziraju i dogovaraju. Tomislav Erman: redoviti je čitač Božje Riječi, svagdanom i blagdanom, angažiran i kao poslužitelj oltara. „Značajna je angažiranost mladih u župi. Pomaže se kod izrade župnog listića. Lijepo je vidjeti mlade da čitaju. Većina koja sada trenutno čita, počela je tako da je najprije ministrirala. Nekako se nastavilo, nadograđivalo, dok nije došlo do čitanja. Mladi su dosta zastupljeni u pomaganju kod oltara. Tu je redovito kađenje na svim većim blagdanima. Mladi su sudionici Tijelovske procesije; nose svijeće, baldahin i pomažu što treba. Sudjeluju mladi i u čitanju po ulogama Muke svaki Veliki petak i na Uličnicu“, govori Tomislav. U župi je aktivno dvadesetak ministranata, muških i ženskih. Od prvog razreda ministrira Marin Budić, sada učenik 5. razreda. On kaže da je poseban izazov bio pohađanje misa zornica. Za njega je to lijepa i časna služba kod oltara. Lucija Jelenić ministrantica je već 5 godina i najnoviji član župnoga zbora, a pjeva i u školskom zboru. U božićnom igrokazu pjevala je solo dionicu.

„Gdje god idu, na susrete ili izlete, kaže Lucija, dostojno i radosno predstavljaju svoju župu.“

Župni listić „Sv. Mihovil“

Počeo je izlaziti u veljači 2007., za vrijeme župnika Gortana, u početku svakih tjedan dana, poslije svaka dva tjedna. Jasmina Jelenić, jedna od uređivača Listića, vrlo zauzeta u obiteljskom pastoralu, kaže da je oko Listića angažirano desetak mladih, a uključilo se i pet – šest novih krizmanika. Okuplja ih vjeroučiteljica Nela Peteh. Ostali su uređivači: Marta Božac, Vedrana Otočan, Diana Erman, Melisa Udovičić. Listić izlazi u 350 – 400 primjeraka i omiljeno je štivo u žminjskim domovima. „Nastojimo svoje vrijeme izdvojiti koliko možemo i dati svoj doprinos župi i promicati vrednote braka i obitelji u ovom suvremenom društvu“, naglašava Jasmina.

Brojne kapelice i krajputaši

Župa je bogata i kapelicama. Župa Žminj ima preko 100 kapelica. Najstarija je kod sela Grizili, na Pilu, iz 1730. godine. U nedjelju 8. prosinca na blagdan Bezgrešne blagoslovljena je nova kapela posvećena Bezgrešnoj. „Podigao je brat naše časne sa svojim sinovima“, kaže župnik Rovis, ponosan na svoje župljane. „Jedna lijepa obiteljska kapelica. U prigodi blagoslova dvije su mi obitelji rekle kako pripremaju i hoće si napraviti kapelicu u svom dvorištu. To su lijepi znakovi, računa se i s tim. Kao jedan podsjetnik, jedna duhovna vertikala da ljude malo okrene i toj dimenziji duha, duhovnosti.“

Hodočašća za duhovna prostranstva

Uz redovita hodočašća u župi, organiziraju još 2 – 3 hodočašća na godinu. Hodočašća su lijepe prigode da se ljudi zbliže i povežu međusobno i s drugima. Vlač. Rovis kaže da je zadnje hodočašće bilo u Međugorje, a proteklo je u velikom zajedništvu molitve. „Organiziramo posjet bazilikama, katedralama u našoj biskupiji. Svake godine idemo na Trsat dvama autobusima. Bili smo na Krasnom trima autobusima, u Kamneskom, u Austriji na poziv preč. Lucijana Ferenčiča u njegovoj župi, na Udolini, Ogulinu, Košljunu, Mariji Bistrici više puta, dvorcu Lužnica kod Zaprešića i kao zadnje Međugorje i otočić Barbana u Italiji. Pohodili smo fratre tamo, tamo su ostaci sluge Božjega, kandidata za blaženika i sveca, Eđidija Bulešiča.“ Nakon hodočašća, kao i nakon duhovnih obnova, osjeća se jači žar vjere. „Ovdje je redovito ispovijedanje“, svjedoči župnik. „Puno ljudi ispovijed shvaća kao jednu pomoć, sredstvo za duhovni napredak. Osjećaju potrebu da se odterete onoga što ih koči, da se toga oslobode, onda da mogu unapredovati. Ovo je vrijeme velik izazov svima, svakom čovjeku. Pitanje identiteta. Identitet čovjeka i identitet vjernika. U krizi je upravo to. Trebalo bi puno graditi, utjecati. Biti čovjek, biti kršćanin. Ići za tim da se ljudi izgrađuju u osobnoj, zreloj vjeri. Da čovjek može obrazložiti svoju vjeru i zašto se nada. Osjećam da bi trebalo jačati naše unutarcrkveno zajedništvo – nas svećenika s Biskupom i narodom Božjim. Veće zajedništvo i otvorenost crkvenih čimbenika donijeli bi više plodova našim župama i Biskupiji. Isus nas želi – jedinstvene, složne i otvorene. U molitvi našem blaženiku Miroslavu iskazujemo spremnost za rast i jedinstvo Crkve“, zaključuje vlač. Rovis.



Održan 22. Božićni koncert

ŽMINJ U četvrtak 26. prosinca 2013., o blagdanu sv. Stjepana, u Žminju, u župnoj crkvi sv. Mihovila, održan je 22. Božićni koncert koji se u toj župi središnje Istre održava neprekidno, svake godine, dan po Božiću, od 1991. godine. Kao uvodna stavka programa crkvom su se razlili zvuci orgulja instrumentala „Adeste fideles“, a zatim je uslijedio dječji igrokaz „Kraj ljubavi“ u kojem su djeca iz žminjske Osnovne škole Vladimira Gortana glumom i recitacijama te prigodnim pjesmama koje su ukazivale na odvijanje radnje u igrokazu, kratkim prikazom predstavila betlehemska situaciju Svete Obitelji. Djeca, koju je vodila prof. Anđela Damijanić, svoj su dio zaključila pjesmama „Betlehemska sveta noć“ i „O, Holly night“.

Nastup Župnoga zbora sv. Mihovila započeo je moćnom izvedbom pučke božićne pjesme „Radujte se narodi“, a uslijedila je Mozartova „Snivaj mi, djetesce“, pod ravnanjem dirigentice Aleksandre Orbanić te uz orguljsku pratnju Nele Božac. Pjesmom „Panis Angelicus“ svoje izvrsne vokalne performanse predstavile su solistice Snježana Kmet i Tina Galant. Prvi blok nastupa župnoga zbora zaključen je moćnom izvedbom Beethovenove „Ode radosti“.

Protagonistkinja sljedećih nekoliko stavki bila je gostujuća glazbenica, mlada multiinstrumentalistica Adrijana Miletić iz Labina koja se prvo predstavila dvjema klasičnim skladbama za solo harmoniku, a zatim je sjela za klavir te oduševila publiku i svojim vokalom te interpretacijom pjesme „Bijeli Božić“. Još je jedna mlada solistica koja je iznenadila nazočne svojim glasovnim performansama, Tina Galant, koja je izazvala oduševljen pljesak solo izvedbom pjesme „La notte del Signore“ Nella Milottija uz klavirsku pratnju dirigentice župnoga zbora Aleksandre Orbanić.

Posljednji blok pjesama u izvedbi župnoga zbora započeo je veličanstvenom izvedbom božićne simbol-pjesme na latinskom „Adeste Fideles“, uslijedile su „Spavaj, sinko“ i „Tiha noć“ te moćna završna izvedba Aleluje.

Koncert je zaključen zajedničkim pjevanjem svih izvođača i publike, stare i svima drage pjesme „U se vrijeme godišta“. Koncertom je moderirao župnik vlač. Jordan Rovis.

Po završetku koncerta druženje svih izvođača i publike nastavljeno je u prostorijama obližnje Čakavske kuće.

Neprekinut niz od 22 godine organiziranja božićnog koncerta, na kojem je ove godine nastupilo sveukupno 70-ak izvođača, od čega 35 pjevača župnoga zbora, te jednako toliko djece i mladih, u župi koja u 900 obitelji broji oko 2900 stanovnika, jedno je izvanredno dostignuće, koje osim davanja posebnog ugođaja ovim božićnim blagdanima, daje i značajan doprinos kulturnom životu te nevelike, ali vrlo aktivne općine središnje Istre. (L/G.K.)



Za srpskog patrijarha ne postoji hrvatska država

Ako je ikoje vrijeme u godini neprikladno za provokacije bilo koje vrste, onda je to božićno vrijeme. No, kada se to dogodi upravo tada i to od strane najvišeg poglavara neke vjerske zajednice, kao što je poglavar Srpske pravoslavne Crkve, njegova svetost, patrijarh Irenej, onda je to, blago rečeno, žalosno. Čestitajući Božić pravoslavnim vjernicima, Irenej je zaželio sretan i blagoslovljen Božić "svoj braći i sestrama u Dalmaciji, Hrvatskoj, Slavoniji, Lici, na Kordunu i Baniji, koji ponovno doživljavaju, kao i prije 20 godina progone i stradanja zbog svog imena, pisma i jezika."

Skandalozno je da ovom izjavom patrijarh Irenej negira postojanje jedne međunarodno priznate države, Republike Hrvatske, koja je, među inim, članica Ujedinjenih naroda i Europske unije, dočim je za Njegovu Svetost Hrvatska "nešto" kao Banija ili Kordun. On je, dakle, čestitao Božić Miloradu Pupovcu koji živi u Hrvatskoj, u Zagrebu, zatim proti Jovanu koji živi u Splitu, u Dalmaciji, vjernicima Milanu i Stevanu koji ne žive u Hrvatskoj nego na Baniji, Kordunu ili "cijeloj Krajini", ma što Patrijarh mislio pod tom sintagmom.

Zar je tako teško srpskom patrijarhu čestitati Božić "braći i sestrama" koji žive (kako jednostavno za izreći!) u Republici Hrvatskoj? Očito jest, jer njegova božićna poruka nema vjerski nego politički karakter, karakter političke provokacije koja je to više skandalozna jer je izrečena u božićno vrijeme.

Patrijarh se implicitno stavio na stranu velikosrpskih izjava i falsifikacija kojima pršte razne srpske institucije i mediji, od onih šešeljevskih da ne postoji ni Hrvatska ni Hrvati, koji su tek "pokatoličeni Srbi", da je Ruđer Bošković Srbin (neš' ti isusovca pravoslavca), pa do trpanja dubrovačke književnosti u stelarij srpske kulture; pa onda sve one nedavne "genijalnosti" kako je Hajduk klub koji su osnovali Srbi, da je on srpski klub, pa su eto i braća Kaliterna i društvo tom prilikom vraćeni matici Srbiji čime im je doznačen šešeljevski status "pokatoličenih Srba". I tako dalje, i tako bliže...

Uskoro treba očekivati da će cara Dioklecijana proglasiti prvim vladarom Srbinom pokrajine Dalmacije u sklopu Srpske republike rimske krajine (SRRK).

Inače, njegova svetost, patrijarh Irenej, slovi kao umjerena struja među srpskim episkopatom, pa se postavlja logično pitanje: Ako je Irenej umjerenjak, kakvi su tek ostali? Retorikom o "ugroženosti srpskog naroda u Hrvatskoj" koju rabi Irenej, počela je velikosrpska agresija na Hrvatsku, pa ona i danas budi jezu, jer činjenice govore drugačije. Dovoljno je usporediti prava i status koji uživa hrvatska manjina u Srbiji, s pravima i statusom koji uživa srpska manjina u Hrvatskoj, oprostite, "u Dalmaciji, Hrvatskoj, Slavoniji, Lici, na Kordunu i Baniji".

I slijepcu će biti razvidno koliko je retorika o ugroženosti Srba stvarnost 2014. godine, kao što je bila osamdesetih i devedesetih, a koliko samo prikriiveni poklik za ponovnu mobilizaciju "vascelog srpstva". Nemojmo si muljati, nakon Memoranduma SANU-a kojim je počela agresija na RH, patrijarh Irenej je trbuhozborac Memoranduma 2 koji se od prvog razlikuje samo po tome što iste ciljeve žele ostvariti bez tenkova, Ovčara, Vukovara i Srebrenica. Mir Božji, Hristos se rodi! (Ivica Šola, Glas Slavonije)

POLNOĆKA U POREČU

Svečanu koncelebriranu misu Polnoćku u porečkoj bazilici predvodio je mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup. U misi koncelebracije sudjelovali su i kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić, katedralni župnik i porečki dekan preč. Rikard Lekaj, župni vikar vlč. Hector Germade i đakon vlč. Filip Celent. Veliko mnoštvo naroda okupilo se u drevnoj katedrali, a mnogi su ostali i vani, u atriju. Porečki je župni zbor skladnim pjevanjem uveličao slavlje. Pola sata prije ponoći zbor mladih porečke župe, pred prekrasnim prizorom jaslca, pjevajući adventske i božićne pjesme, rosio je nebesku milinu u popunjenoj porečkoj katedrali. Isusovo je rođenje nešto što pokreće mnoga ljudska srca, budi u nama mnoga sjećanja na proteklu proslavu Božića, osobito nas prisjeća našega djetinjstva i proslava Božića u našim obiteljima.. Osjećamo nebo u svom srcu, osjećamo Boga koji preko nas djeluje i donosi mir. To je Božić. To donosi malo Dijete u jaslacima. O tome je u svojoj homiliji govorio i porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. „Večeras želimo vidjeti što je bit Božića. Nije bit Božića da svakom koga poznajemo kupimo poklon, da jedemo dobro, da dodemo na misu Polnoćku, nego Božić ima jednu svoju poruku koje bi se svi trebali držati i uvijek je imati na pameti. Bog dolazi u ovaj naš svijet, Svemoguć dolazi među nas ljude. Bog nas, ovaj mali Isus, poziva da se obratimo, da budemo svjesni da je Bog došao u ovaj svijet, koji je zao, da ga oplemeni i da stavu tu klicu ljubavi koja dalje raste. Zašto je Bog htio postati Dijete? Prvo: dijete ima povjerenja u druge osobe, u svoje roditelje. Vjeruje i brzo oprašta. Bog od nas traži da imamo u Njega povjerenja. Drugo: dijete uvijek ovisi o svojim roditeljima. I mali nas Božić poziva da i mi budemo ovisni o Bogu, a ne da toliko brinemo o materijalnim stvarima koje nas zarobljavaju. Ako čovjek nije sretan u svojoj duši, ako tu nema zadovoljstva, sve je uzalud. Mali nam Isus danas poručuje neka dopustimo da se u nama rodi novo dijete, da postanemo djeca kao što smo nekada bili, s čistom i nevinom dušom. Kako čovjek živi i odrasta, sve se više udaljava od tog Božića. Ali svaki je Božić i prigoda da prihvatimo ono dijete u sebi i da ponovno budemo iskreni, pošten, nevini kao djeca. A Isus je rekao da samo takvima pripada kraljevstvo nebesko.“ I na kraju je gospodin Biskup svima čestitao i zaželio sretan i blagoslovljen Božić. (L/G.K.)



Zamke modernog vremena



“Brak na probu i slobodne veze”

✍ ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Drugom polovicom 20. stoljeća počinju se javljati nove tendencije kako bi bilo dobro da dvoje mladih prije ulaska u brak određeno vrijeme žive zajedno iz razloga da se bolje upoznaju i naviknu jedno na drugo te na taj način vide jesu li jedno za drugo, a time i za brak. U islamskom svijetu ova se ideja nije uspjela nametnuti ne samo iz vjerskih razloga već iz kulturoloških i društvenih razloga po pitanju braka. Na Zapadu se ova ideja brzo nametnula i postala sve raširenija među mladima, unatoč protivljenjima vjerskih zajednica. Ovaj tobožnji institut „brak na probu“ nije uspio opravdati svoje postojanje, ali pod snažnim utjecajem sekularizma i urušavanja obiteljskih i bračnih vrijednosti i dalje sve snažnije među mladima služi kao izgovor za opravdanje načina života. Naziv „brak na probu“ trebao je poslužiti mladima da pred društvenom zajednicom na jedan način opravdaju svoj izbor, s jedne strane, i s druge strane, pokušati ublažiti glas savjesti koji govori da takav način života nije u skladu s vjerskim naukom. Mladi koji su izabrali „brak na probu“ ljubav su sveli u granice probe i oduzeli joj bezuvjetno darivanje. Ako brak postaje „pista – poligon“ za vježbanje, taj brak ne može donijeti istinske plodove jednog braka, već taj „brak“ postaje mjesto gdje se često pokušava probijati prirodne okvire braka i vidjeti koliko jedna, ili obje osobe, mogu tolerirati određene čine koji nisu u skladu s brakom. Stoga smo svjedoci da „brak na probu“ obično završi neslavno, a akteri „braka“ postaju frustrirani i često poniženi u svome dostojanstvu.

S druge strane, nasuprot ovoj tezi „braka na probu“ krije se još gora teza „brak kao nešto dok ide“, nešto prolazno, kako se danas, nažalost, gleda na brak.

Brak postaje predmet s rokom trajanja, a gubi se ona naravna dimenzija braka kao zajednica svega života – za cijeli život.

Bl. papa Ivan Pavao II. – na temelju prijedloga i zaključaka biskupske sinode održane u Rimu 1980. – u pobudnici *Obiteljska zajednica – Familiaris consortio* iz 1981. (OZ) daje odgovore na nekoliko neredovitih obiteljskih situacija koje se šire i među katolicima, s ozbiljnom opasnošću za samu obiteljsku ustanovu i društvo čiju ona čini temeljnu stanicu. »Brak na probu« – Rimski Prvosvećenik ističe da je ta neredovita situacija neprihvatljiva jer i sam ljudski razum nalaže da se ne može govoriti »o ‘probi’ kad je riječ o osobama, čije dostojanstvo traži da one uvijek i jedino budu predmet ljubavi i darivanja koje nema nikakve, ni vremenske ni bilo kakve druge granice«. Uz to »Crkva sa svoje strane ne može dopustiti takvu vrstu sjedinjenja ni iz drugih razloga koji proistječu iz vjere.« (OZ 80)

Na pitanje zašto bi brak trebao biti jedini prihvatljiv oblik zajedničkog života, kardinal Josip Ratzinger, sadašnji papa Benedikt XVI., kaže da je to »prostor vjernosti koji je doista primjeren dostojanstvu ljudskog zajedništva. I ne samo što se tiče odgovornosti prema drugoj osobi nego i odgovornosti prema budućnosti djece koja se rode u toj zajednici... Utoliko brak nikad nije samo privatna stvar, nego ima javno, socijalno značenje. O njemu ovisi temeljni oblik prema kojem se ravna društvo.« Uz to »ondje gdje se dvoje ljudi daju jedno drugome i zajednički daruju život djeci, dodiruje se svetost, misterij čovjekove biti, ono što nadilazi naše pravo na raspolaganje nama samima. Ja jednostavno ne pripadam samo sebi. U svakom je čovjeku sadržana jedna Božja tajna. Zbog toga je zajedništvo muškarca i žene nešto religiozno, sveto, nešto što ima odgovornost pred Bogom...

Svi su drugi oblici zbog toga oblici izbjegavanja, kako od odgovornosti, tako i od tajne čovjekove biti – i time unose u društvo slabosti koje će imati posljedice.« (Ratzinger, J. 2003. *Bog i svijet...*, Zagreb, str. 353.)

Druga su zamka koja se nudi mladima tzv. »slobodne veze«. »Slobodna veza« veza je između muške i ženske osobe koja nema ni građansku ni vjersku javno priznatu institucionalnu vezu. Papa Ivan Pavao II. ističe da neki žive u takvim vezama zbog gospodarskih, kulturnih i vjerskih teškoća; drugi zbog prezira, osporavanja ili odbacivanja društva, obiteljske ustanove, društveno-političkog poretka ili jednostavno zbog užitka; treći zbog neznanja i siromaštva ili zbog straha da sklope trajnu i konačnu vezu; neki zbog običaja da prava ženidba nastaje nakon nekog vremena i poslije rođenja djeteta... Papa naglašava da iz »slobodnih veza« nastaju teške posljedice »bilo s vjerskog i čudorednog gledišta (gubitak vjerskog smisla ženidbe promatranog u svjetlu Božjeg saveza s njegovim narodom; gubitak milosti sakramenta; velika sablazan), bilo pak s društvenog gledišta (rušenje pojma obitelji; slabljenje osjećaja vjernosti, pa i prema društvu; moguće psihološke traume kod djece; isticanje sebičnosti).« (OZ 81)

Oni mladi koji su imali iskustvo „slobodnih veza“ i „braka na probu“ te nisu uspjeli iz njih zasnovati istinski brak, u načelu, nose jedno loše iskustvo koje jednog dana može utjecati na valjanost istinskog poimanja kršćanskog braka, a time i na valjano sklapanje braka. Pastiri duša trebaju s posebnom pažnjom pristupiti tim osobama i pokušati u prijateljskom razgovoru spoznati njihovo istinsko poimanje braka. Ne bojmo se reći mladima istinu ako u razgovoru uvidimo da motivi s kojima žele ući u brak nisu u skladu s naukom Crkve.

OPRAVDANA ZABRINUTOST ZA DRUŠTVO I DRŽAVU

✎ MARIO SOŠIĆ

Veliki broj hrvatskih građana osjeća sve veću strepnju pred bližom i daljom budućnošću. Boje se za svoj osobni socijalni položaj, ali i za teško stanje u široj društvenoj zajednici. Ono je karakterizirano velikim javnim i osobnim dugovima, nezaposlenošću, padom gospodarske aktivnosti i standarda, nejedinstvom, neradom, korupcijom, nesolidarnošću, podjelama, nemoralom. Nisu vladajućim akterima, u politici i gospodarstvu, za dokazivanje toga potrebna znanstvena istraživanja, već je dovoljno sagledati ponašanje ljudi, stanje duha i svekoliku konfliktnost odnosa u svačijoj najbližoj i široj socijalnoj i društvenoj okolini. Sve se zornije uočava veličina problema. Javlja se i spoznaja da «nešto temeljito u našem društvu ne valja» jer su mnoga ponuđena rješenja upravljanja krizom i izlaza iz nje nerazumna pa stoga i neučinkovita i neuspješna. Zato sve više prevladava javno raspoloženje da «nema izlaza iz tog stanja».

Politika i vlast imaju smisla samo ako rješavaju probleme

Neki će među nama, reći da je za to loše stanje kriva sadašnja politika i vlast, neki će, pak, za to rado okriviti raniju vladajuću garnituru. Drugi će uprijeti prstom u novo uspostavljene kapitalističke odnose i globalizaciju, i tu tražiti krivca nedaćama. Neki će treći dokazivati kako uzrok mnogim našim nevoljama leži u naslijeđenim i nesposobnim rukovodstvenim strukturama te u naslijeđenom i dobro očuvanom socijalističko-komunističkom psihološkom i vrijednosnom mentalitetu u mnogima od nas, i gore i dolje.

I gdje je onda tu spasonosan izlaz? Po valjanjoj društvenoj teoriji racionalnog izbora, svaki nezadovoljnik, bilo pojedinačno ili u kolektivitetu, nastoji pronaći razloge i dati objašnjenja svojih nevolja prema kontekstu svog radnog, socijalno-političkog i svjetonazorsko-ideološkog položaja i opredjeljenja u konkretnom društvu. Iz toga proizlazi, budući da je u društvu mnogo različitih, pa i suprotstavljenih interesa (rad – kapital, radnik – poslodavac, liberalno – tradicijsko, svjetovno – vjerski, demokratsko – totalitarno...) da postoji i mnogo različitih pojedinačnih i grupnih objašnjenja o uzrocima društvenih nevolja, kao i mnogo različitih viđenja u traženju rješenja za

izlazak iz krize. Na neki način, svatko se pita: «A gdje sam tu ja?» I to je u redu, jer je to normalan racionalni izbor. U takvim opisanim situacijama, upravo je politika prava, i jedina, tribina «gdje se pronalazi i donosi za sve jedno obvezujuće rješenje». Ono može biti više ili manje uspješno, ali se rješenje mora tražiti i ponuditi. Dakle, politika nipošto ne smije stvarati probleme ili se povlačiti od njihova rješavanja. Ako to čini, to nije politika, to je politička obmana. Svaka umna, prosvijećena politika, ukoliko cilja na dobra društvena rješenja, treba, naravno, uvijek uzeti u obzir sva ta različita tumačenja i jadikovke pojedinih, često suprotstavljenih, društvenih grupa. Ali u konačnom rješenju nekog društvenog problema ili pitanja mora biti neovisna od svakog pojedinačnog interesa, a mora zavisiti jedino od imperativne zadaće da njezina rješenja uvijek pogoduju većini i da doprinose društvenom oblikovanju i gospodarskom boljitku.

Politika se treba ocjenjivati po rezultatima

Vjerujem da je na teorijskoj razini razumljiva ova funkcija politike, posebno one vladajuće koja snagom svoje većine pri donošenju odluka oblikuje uvjete društvenog života, od države do lokalne zajednice.

I u praktičnom se političkom životu događa to da je politika svjesna svoje funkcije i da dobrim rješenjima, u okviru danih uvjeta, zadovoljava svoje građane te da bitno doprinosi svekolikom razvoju društva. Ne daj, Bože, da toga nema! Gdje bismo danas bili, da su u bližoj povijesti prevladale razne negativne političke tendencije u našem društvu, koje su se nametale ili unutarnjim neshvaćanjem i nerazumijevanjem ili vanjskim pritiscima i protuhrvatskim interesima. Tim dobrim rješenjima svakako pripada odluka da se ide k državnoj samostalnosti, da se ona oružanim otporom sačuva, da se zemlja demokratizira, da se dio društvenog vlasništva, bilo da je riječ o stambenim jedinicama ili proizvodnim poduzećima, podijeli građanima uz gotovo simboličnu naknadu, da se uvede hrvatska kuna, da se Hrvatska solidarno obnovi i da se poveže potrebnom infrastrukturom. Zatim da se duhovno-nacionalno ujedini i da se u širokoj lokalnoj samoupravi interesno razvija prema uvjetima u nižim lokalnim razinama, itd.

Ono za što je danas izvjesno da nije valjalo i da predstavlja loša politička rješenja jest: izostanak lustracije, abolicija za srpske pobunjenike, prodaja hrvatskih banaka i najkvalitetnijih poduzeća (Pliva, Telekom, INA...) stranim vlasnicima i upraviteljima, histerično nametanje krivnje Hrvatskoj za tzv. zločinački poduhvat, politika detudmanizacije, veliko zaduživanje, potrošnja iznad stvarnih prihoda, rast loše, skupe i korumpirane birokracije, itd.

Aktualna hrvatska politička stvarnost

Koliko je za vrijeme koje je iza nas lako ocijeniti je li konkretna vladajuća politika, sa svojim nositeljima, bila više ili manje uspješna ili pak posve neuspješna, toliko je teže ocijeniti (ne)uspjehe aktualnih politika. Ipak se u javnosti može spoznati je li politika usmjerena na rješavanje problema ili pak svojim akcijama pokazuje da probleme ne osjeća, da ih zanemaruje i da ih ne zna riješiti. I ova se aktualna vladajuća politika, nažalost, odlikuje uglavnom stvaranjem problema i otvaranjem pitanja za koja nema rješenja ili, pak, ima kriva rješenja. Sjetimo se, kronološki, nekih od krivih rješenja: nije bila za most Pelješac, pa je bila; na silu je uvela 4. modul zdravstvenog odgoja pa ga je morala povući; donijela je Lex Perković pa ga je morala povući; uvela je ćirilicu u Vukovar i stvorila sukob; obećala investicije, gospodarski rast, pad nezaposlenosti i smanjenje duga, a sve se odvija posve suprotno, itd. Takvih primjera ima i za lokalnu istarsku politiku. Ne rješava se pitanje termoelektrane u Pločinu, nema ni naznaka početku realizacije projekta Brijuni rivijera, nove bolnice u Puli nema i nema, industrija se u Istri gotovo ugasila, Kaštijun, kao županijsko središnje odlagalište otpada nije u funkciji, Istarski Y se ne završava, itd., itd. A sve je to bilo obećavano, od vladajuće istrijanske politike, u posljednjih petnaestak godina. I da paradoks bude potpun, takva politika ostvaruje uspješne izborne rezultate. A to znači da je velik dio građana interesno vezan na tu politiku, pomoću koje, na razne načine, «živi nešto bolje» od nas ostalih. Stoga je taj sloj građana odrješito protiv promjena. Kako se ovi drugi opredjeljuju za razne druge političke opcije, rezultat je izbora u Istri u posljednjih dvadesetak godina gotovo uvijek isti.



Antica Vadanjel, 5a OŠ V. Nazora Pazin



Linda Lovrinić, 6 b OŠ V. Nazora Pazin



Luka Krulčić, 6 c OŠ V. Nazora Pazin



Lea Lukšić, 6 c OŠ V. Nazora Pazin



Mirko Gabrijel, 5 r OŠ V. Nazora Pazin PŠ Trviž



Ella Ivančić, 4 r OŠ V. Nazora Pazin PŠ Kašćerga



Vanesa Prpić, 5a OŠ V. Nazora Pazin

KOGA ŽULJA PAPA FRANJO

ANA CVITAN

Prvi dan u novoj godini, 1. siječnja, dan kada slavimo svetkovinu Marije Bogorodice, papa Franjo iznenadio je vjernike koji su se našli u rimskoj bazilici Svete Marije Velike svojim iznenadnim posjetom. Papa je odnio vijenac bijelih ruža ispred ikone Majke Božje „Salus Populi Romani“ (Spas rimskog naroda), koja se čuva u toj bazilici, te se ispred ikone pomolio. Fotografije koje donosimo snimila je prof. Angela Jeličić koja se tom prigodom našla u rimskoj bazilici.

Papa Franjo plijeni medijsku pozornost od prvog dana kada je izabran za 266. nasljednika sv. Petra. Nedavno je dobio različite titule pojedinih časopisa: *Time* ga je proglasio osobom godine, a časopis *Esquire* proglasio ga je najbolje odjevenim muškarcem godine. Čak i lijevo orijentirani mediji gotovo svakodnevno o njemu govore. Neki počinju govoriti o populističkom stilu Pape Franje kojim on samo želi privući simpatije, drugi ga, pak, prozivaju kako bi se Papa ipak trebao ponašati u skladu sa svojom službom, a ne živjeti u *reality show*. On, pak, odgovara kako „pastir mora mirisati na svoje ovce“ pa silazi među narod, posjećuje siromahe, zatvorenike, bolesnike, ljubi gubavce, djecu. Mediji su skloni koristiti hipbole pa ga često nazivaju revolucionarom. Kao da novi Papa želi učiniti raskorak s prijašnjim papama i uvesti neke revolucionarne novine i mijenjati vjeru. Ništa od toga. Ono na što Papa cilja jest mijenjati vjernike. Ne vjeru. Papa Franjo itekako je nastavljač poruka prijašnjih papa: Ivana Pavla II. i Benedikta XVI. Možda je samo intuitivno uspio bolje pogoditi način na koji će vjeru prenijeti današnjem „digitaliziranom“ društvu – kratkoćom i jasnoćom poruka, upotrebom slika koje se urezuju u pamćenje, jednostavnim gestama u kojima se svatko može prepoznati. U tome mu je također nemalo pomogao i njegov južnoamerički karakter.

Radost Evanđelja – okosnica Papina djelovanja

Kako Papa želi mijenjati vjernike? Počevši najprije od sebe, kako bi vlastitim primjerom pokazao da je to moguće i svakom pojedinom vjerniku, dapače svakom čovjeku.

Program „njegove vlade“, da se koristimo izrazima naših političara, objavljen je u apostolskoj pobudnici „Evangeliu Gau-



dium“ – Radost evanđelja. Pobudnica je početkom siječnja prevedena i objavljena na hrvatskom jeziku u izdanju Kršćanske sadašnjosti.

Apostolska pobudnica pape Franje izravan je plod 13. redovne opće Biskupske sinode koja je o temi „Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere“ održana u Vatikanu u listopadu 2012. godine na kojoj je Papa sudjelovao kao kardinal Bergoglio. Papa je pismu dao i svoj osobni pečat u onom istom tonu u kojem propovijeda otkad je postao Petrov nasljednik – u srce evanđeoskog naviještanja stavlja radost, koju u pismu spominje čak 59 puta.

Papa upućuje srdačan poziv svim kršćanicima da novim žarom i poletom nose drugima Isusovu ljubav koju osjećaju u svome životu, radost i ljepotu Njegova prijateljstva, da budu u „stanju trajnog poslanja“. Navještaj evanđelja mora imati pozitivne karakteristike: blizinu, poštivanje, suosjećanje te strpljivost prema onima koji se trude kročiti putem sazrijevanja.

Papino je pismo odmah nakon objavljivanja 24. studenog naišlo na odobravanje, ali također i na raznovrsne kritike. Poruke koje su u Papinu pismu iznesene, a koje čine okosnicu budućeg djelovanja Crkve, vrlo su konkretne, izravne, a ponegdje čak i žuljaju.

Izlazak Crkve iz vlastite udobnosti

Papa već u prvom poglavlju ide u bit stvari kad kaže: „Svi smo pozvani prihvatiti poziv: izaći iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti pristupiti svim rubnim situacijama koje su potrebite svjetlosti evanđelja“, te dodaje kako je presudno da danas Crkva izađe propovijedati evanđelje svima, „na svakome mjestu, u svakoj situaciji, bez od-

gode, bez odbijanja i bez straha“. Papa poziva Crkvu (sve vjernike bez izuzetka) da se otvori i „iziđe“ iz svojih „sigurnih“ prostora i uhodanih načina djelovanja te da se stavi u službu svijeta, posebice siromašnih i rubnih ljudi. Jaka je ova poruka za cijelu Crkvu, za sve vjernike. Crkva se trajno treba mijenjati. Mnoge ustaljene metode i uvriježeni načini djelovanja Crkve ne daju nikakav plod, a Božja je Riječ plodna, i baš se zato ne treba bojati promjena. Papa poziva Crkvu da bude suputnica čovječanstvu, da „zaigra igru“ s čovječanstvom, da bude „konkretnim djelima i gestama prisutna u svakidašnjici“, da „krati udaljenosti“, „da se, ako je potrebno, ponizuje i poprima život ljudi dodirujući tako u narodu, patnju



samog Krista“. Papa nadalje kaže kako „sanja o misionarskom izboru koji može sve transformirati, kako bi sve navike, stilovi, radno vrijeme, jezik i svaka crkvena struktura postale pravi kanal za evangelizaciju, a ne da budu svrha samoodržavanja“. Biskupi, pak, imaju zadaću poticati zajednicu da bude dinamična, otvorena, te poticati izgradnju struktura u kojima će svi moći sudjelovati, poslušati svakoga, a ne samo one koji su mu uvijek spremni podilaziti i pljeskati, objašnjava Papa u svojoj pobudnici.

Draž mu je, dakle, Crkva zaprljana blatom koje nađe jer je izašla na ulice, nego Crkva zatvorena u klupko opsesija i procedura. „Do svih mora doprijeti utjeha i poticaj spasenjske Božje ljubavi, koja na otajstveni način djeluje u svakoj osobi, onkraj njezinih mana i padova“, piše papa Franjo. Ističe također kako siromahe nikada ne smijemo ostaviti same jer između naše vjere i siromaha postoji neraskidiva veza.

nastavak na str. 27

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI:

Dinko Vitezić

✍ DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

Još jedan Krčanin aktivno je sudjelovao u preporodnome razdoblju Istre i Kvarnerskih otoka. Riječ je o Dinku Viteziću, pravniku i političaru rođenome u Vrbniku 24. srpnja 1822. godine. Brat je krčkoga biskupa dr. Ivana Josipa Vitezića, koji se svojim nastupima 60-ih godina XIX. st. isticao uz ostale hrvatske i slovenske predstavnike u Istarskome saboru u Poreču.

D. Vitezić pučku je školu završio u Krku, potom gimnazijsko obrazovanje u Zadru, nakon čega je studirao pravo, najprije u Beču, potom u Padovi, te je ondje 1847. i doktorirao pravo. Radni vijek započeo je 1848. u Zadru, gdje je bio službenik financijske prokurature. Ondje se zadržao do 1873. godine, kada su ga Istrani izabrali za svoga zastupnika u Carevinskome vijeću. Godine 1884. zbog političkoga istupa prijevremeno je umirovljen, sa statusom nadsavjetnika i prokuratora za Dalmaciju. Potom je otvorio odvjetničku pisarnicu u Krku.

Zajedno s biskupom Jurjem Dobrilom bio je vođa prvoga naraštaja hrvatskih političara – narodnih preporoditelja Istre i Kvarnerskih otoka, odgojenih na ilirskim temeljima. Bio je pristaša predvodnika južnoslavenske ideje i čelnika tadašnje Narodne stranke Josipa Jurja Strossmayera te je sačuvana i njihova korespondencija iz koje je vidljivo kako je Vitezić u više navrata bio Strossmayerov gost u Đakovu, kao i to da je na svojevrsan način bio osoba od povjerenja toga onodobnog vodećeg hrvatskog političara i kulturnoga djelatnika. Vitezić je Strossmayerovo povjerenje i opravdao, primjerice, u obliku javne obrane Biskupa pred napadajima u Carevinskome vijeću 1889. godine. Tijekom svojega djelovanja kontaktirao je s mnogim drugim uglednicima, primjerice, Vatroslavom Jagićem i Tadijom Smičiklasom.



Njegovo političko djelovanje započelo je u Zadru; ondje se uključio u politički krug dalmatinskih narodnjačkih prvaka Mihovila Pavlinovića i Mihe Klaića. Bio je aktivan i u društvenome životu Dalmacije, pa je tako bio članom hrvatske čitaonice, sudjelovao je u osnutku Matice dalmatinske i drugih zadarskih društava u kojima je bio član i odbornik. Sudjelovao je i u pokretanju i uredništvu tamošnjega glasila narodnjačkoga pokreta *Narodni list (Il Nazionale)*.

Pitanje koje nam se nameće jest kako je Vitezić koji djeluje u Zadru, istarskim hrvatskim političarima bio zanimljiv za slanje u bečki parlament?

Naime, u Istri je u to doba postojao manjak utjecajnih i politički izgrađenih ljudi hrvatskoga pokreta koji su itekako bili potrebni pred prvim izravnim izborima

1873. za donji dom austrijskoga parlamenta u Beču. Zbog toga su pripadnici prve generacije istarskih preporoditelja, na čelu s J. Dobrilom, bili primorani kandidata za mjesto zastupnika seoskih, odnosno vanjskih općina istočnoga dijela pokrajine Istre – odnosno Liburnije, Kastavštine, Kvarnerskih otoka i Pazinštine – potražiti u Zadru. Ondje su pronašli ovoga slavnog Vrbničanina, koji je ulijevao prijeko potrebnu nadu da bi se mogao uspješno snaći u predizbornim borbama kao protivnik talijanskoga kandidata, kotarskoga kapetana Aleksandra Elluschegga. Naime, Vitezić je u svojoj biografiji imao prijeko potrebne kvalifikacije koje su mogle imati izvrsnoga odjeka u privlačenju glasova fiducijara: bio je viši državni službenik financijske struke, brat krčkoga biskupa, a nije nezanimljivo prošla niti njegova dotadašnja politička aktivnost kao pristaše narodnjačkoga pokreta i suradnika narodnjačkih političara. A tu je i članstvo u upravnim odborima *Narodnoga lista* i Matice dalmatinske. Sve je to uvelike pomoglo njegovu izboru za poslanika.

Vitezić, dakle, u Carevinsko vijeće ulazi bez ranijih većih političkih akcija u narodnome duhu koje bi biračima Istre davale čvršće jamstvo da će uspješno zastupati i braniti njihove interese u toj politički iznimno bitnoj ustanovi. No, odmah po izboru u šestogodišnji mandat, krenuo je aktivno u realizaciju svojih zacrtanih planova. Oni su značajni ne samo u svezi s obranom prava Hrvata Istre koja uključuju kulturno-prosvjetni razvoj i narodnu afirmaciju, odnosno obilježja koja čine okosnicu narodnoga preporoda i cjelokupnoga društveno-političkog života hrvatskoga puka Istre druge polovice XIX. stoljeća, već i na području gospodarskih gibanja. Tako je svoju pozornost pridavao gorućim i teško rješivim gospodarskim problemima, pokušavajući interpelacijama i govorima u parlamentu zainteresirati

nastavak sa str. 25

Kritika neoliberalnog kapitalizma i postmodernog individualizma

Papa oštro kritizira današnje ekonomske strukture, dotiče se nekih pitanja neoliberalnoga kapitalizma i isključivanja pojedinaca i skupina iz procesa odlučivanja i raspodjele dobara ovoga svijeta, zbog čega je u pojedinim zemljama njegova pobudnica naišla na oštere kritike. Papa, međutim, neustrašivo prokazuje kako u društvu postoji neravnopravnost budući da se bogatstvo koncentrira u rukama malobrojnih, dok je većina čovječanstva siromašna: „Ta nejednakost proizlazi iz ideologije koja štiti apsolutnu autonomiju tržišta i financijske spekulacije. Zbog toga se državama niječe pravo da zaštite zajednička dobra“. Papa zahtijeva svojevrsnu financijsku reformu koja neće nijekati etiku, zahtijeva snažnu promjenu stava političkih lidera kako bi oni odlučno i bez ignoriranja riješili ovaj problem. Papa moli političke lidere na nesebičnu solidarnost i povratak etici ekonomije i financija u korist čovjeka.

U istom poglavlju Papa govori i o tome kako postmoderni individualizam promiče životni stil koji oslabljuje razvoj i stabilnost veza među ljudima te narušava obiteljske odnose. Taj isti individualizam, popraćen nasilnom ponudom potrošnje, „izvire iz komotnog i škrtog srca, iz bolesnog traženja površnih zadovoljstava, iz naše izoliranosti“, piše Papa. A kada se čovjekovo srce zatvori u vlastite interese, „nema više prostora za druge, za siromašne, nema više ni entuzijazma za činjenje dobra“. Kada izostane orijentiranost na druge tada se ljudi pretvaraju u „ogorčene, nezadovoljne osobe, bez života“, dok Bog želi da živimo potpun, dostojanstven život.

Lakše je diviti se njegovoj novoj tituli

Nisu Papine riječi upućene „svijetu“ koji treba „obratiti“. Ne. Papa želi početi iznutra. Srce svakog vjernika treba se mijenjati, strukture koje „ne drže vodu“, bilo crkvene, bilo političke, trebaju se mijenjati i pritom nitko nema pravo upirati prstom u onog drugog. Nova evangelizacija počinje sa svakim od nas. Puno je još toga Papa poručio što nam nije drago čuti jer nas razotkriva. Neke od navedenih ideja iz njegova pisma itekako žuljaju. U izdanju Kršćanske sadašnjosti može se njegova pobudnica nabaviti po cijeni od 40 kuna i pročitati u cijelosti. Preporučam kao štivo za duge zimske večeri. Tko ima hrabrosti i želje mijenjati se, može u ovoj novoj godini poslušati poruke našeg Franje i donijeti odluke koje će oplemeniti njega samoga i sredinu kojoj je poslan. To će nam, vjerujem, biti draže nego da se divimo njegovoj novoj tituli najbolje odjevenog muškarca u godini koja je iza nas.

državno-administrativne vlasti Monarhije u pravcu očuvanja ili oživljavanja tradicionalnih gospodarskih grana ili pokretanja modernijih oblika privređivanja u našim obalnim krajevima. Iz njegovih parlamentarnih govora, kao i podnesenih interpelacija, vidljivo je kako je nerijetko govorio o teškome položaju seljaštva, o poreznoj politici, pomorskoj problematici, brodarstvu, o kopnom i morskom prometu. Nadalje, o problemu hrvatskoga i slovenskog jezika u javnoj uporabi na području Istre, a s tim u svezi i o pitanju hrvatskih pučkih škola te o potrebi osnutka hrvatske gimnazije i obrtničkih škola u Istri. Zauzimao se i za promicanje ribarstva u Istri i Kvarnerskih otoka te je 80-ih godina podupirao utemeljenje važne gospodarske ustanove – Austrijskoga društva za ribolov i uzgoj riba u Trstu, kojoj je od 1890. bio članom uprave i službenim predstavnikom u Krku. Nastupima je stekao povjerenje istarskoga stanovništva, koje mu se imalo potrebu zahvaliti za njegovo dobročinstvo.

Svoja politička stajališta i zastupnički rad prikazao je u *Poslanicama* (I. i II., Trst, 1885. i 1891), a više svojih govora održanih u Carevinskome vijeću objavio je u *Našoj slozi*.

Nadalje, sudjelovao je na izborima 1879. i 1885. godine. Posljednji izbori tijekom njegova života provedeni su 1891. godine. Vitezić se zbog zdravstvenih razloga odrekao kandidature u prilog pristalice mlađe generacije preporoditelja, svećenika Vjekoslava Spinčića. O razlozima Vitezićeva odstupanja svjedoči i Strossmayerova korespondencija koja otkriva duboki jaz koji je početkom 90-ih godina XIX. st. i u Istri dijelio narodnjake i pravaše, odnosno pripadnike prve i druge generacije istarskih hrvatskih preporoditelja. Naime, zagovaranjem ideja Dobrile i Strossmayera, Vitezić nije bio isključiv, tako da nije odbijao ideje Starčevićeve ideologije koju su dijelom preuzeli pripadnici druge

generacije preporoditelja. Ali, povremeno je ipak dolazio u sukob s njima, i to u pogledu svojih i njihovih idejnih stajališta prema nacionalnim pitanjima.

Zanimljivo je da je duži period bio jedinim zastupnikom istarskih Hrvata u parlamentu u Beču, zalažući se ondje za povezivanje zastupnika južnoslavenske orijentacije.

Po smrti biskupa Dobrile, kao stariji zastupnik, započeo je oštrije istupati, dajući primjer mlađim političarima koji su tek stupali na političku pozornicu, među ostalima, svojemu nećaku Dinku Trinajstiću. Iako u podmaklim godinama života, nastavio je svoje aktivno društveno-političko djelovanje u Istri, baveći se dalje i rješavanjem brojnih gospodarskih problema, napose na svome rodnom otoku. Tako je bio jedan od osnivača i dugogodišnji predsjednik Gospodarske zadruge za sudbeni kotar krčki utemeljene 1886. u Krku.

Vitezić je bio jedan od utemeljitelja Čitalnice u Kastvu 1866. godine, inače prvoga čitaoničkog društva na prostoru Istre. Uz to, bio je i prvi predsjednik Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri utemeljene 1874. godine u Kastvu, s ciljem podupiranja siromašnih učenika Istre i Kvarnerskih otoka, zatim, Hrvatske čitaonice u Vrbniku, suutemeljitelj i prvi predsjednik Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru te jedan od utemeljitelja Staroslavenske akademije u Krku 1902. godine. Kao ovršitelj oporuke svog brata Ivana, zakladnim listom od 17. prosinca 1898. utemeljio je knjižnicu obitelji Vitezić. Na ulazu u Vrbnik sagrađen je *Hrvatski dom* ili, kako su ga popularno nazivali, *Vitezićev dom*. Svečano je otvoren 4. kolovoza 1901. godine. Uz glas Vrbničana «*Doma nam se hoće!*», 22. siječnja 1899. blagoslovljen je temeljni kamen. Vitezić je tada rekao: «*(...) da će sgrada, koja će se dignuti na istom biti tvrđava, iz koje ćemo mi odbijati navale naših neprijatelja (...)*»



Sveti Demetrije i Julijan

STANKO JOSIP ŠKUNCA



U vrijeme porečkog biskupa Fulherija (1200. – 1216.) u baptisteriju porečke bazilike nađeni su smrtni ostatci svetih mučenika Demetrija i Julijana s natpisima njihovih imena. Njihove su relikvije svečano pohranjene u glavnom oltaru Eufrazijane gdje se i danas čuvaju. Godine 1277. biskup Oton izgradio je ciborij iznad glavnog oltara Bazilike i na njemu medaljone u mozaiku s likovima svetih Dimitrija i Julijana. Rekognicije njihovih moći bile su 1233., 1666. i 1847. Postoje razna mišljenja o identitetu ovih mučenika. Neki su mislili da se radi o istarskim mučenicima, ali čini se da je tu riječ «Syria» krivo čitana kao «Istria». U egipatskoj Aleksandriji patrijarh sv. Demetrije naslijedio je sv. Julijana. Demetrije (+231.) je vodio aleksandrijsku Crkvu 40 godina i bio u prijateljskim odnosima s velikim Origenom. Ne spominju se kao mučenici. Prema Jeronimskom martirologiju Demetrije i Julijan slave se 12. kolovoza. Možemo li naše svetce s njima identificirati? Slijedilo bi pitanje, kako su njihove relikvije ovamo mogle stići?

Možda ovog sv. Julijana treba povezati s gore spomenutom mučenicom Bazilicom, njegovom zaručnicom. Ovaj Julijan bio je iz Anazarbe u Ciliciji, veoma izobražen i kršćanski odgojen mladić. Odlučio je ne ženiti se radi kraljevstva Božjega. Kad je imao 18 godina, njegovi ugledni roditelji primoraju ga na ženidbu s kršćanskom djevojkom Bazilicom, što on prihvati, ali uz uvjet da oboje žive djevičanski. Pošto su im roditelji umrli, odluče živjeti kao monasi te sagrade dva samostana, jedan za muškarce, a drugi za žene i upravljahu svaki svojim samostanom. U vrijeme Dioklecijanova progonstva Bazilicine monahinje umru na misteriozan način, a Julijan s drugovima završi u zatvoru, gdje je uspio obratiti Celsa, sina upravitelja Marcijana, i Celsovu majku. Završi tako da su mu odrubili glavu i slavi se 6. siječnja. Prema drugim pasijama odveden je u primorski grad Egeju i osuđen na smrt tako što su ga stavili u vreću s otrovnim zmijama i bacili u more. Ipak je njegovo tijelo izvučeno iz mora i pokopano u Antiohiji.

Novo predsjedništvo Katoličkog društva prosvjetnih djelatnika Istre mons. Antuna Heka

U petak 27. prosinca 2013., u Pazinskom kolegiju, po isteku trogodišnjeg mandata Predsjedništva, a sukladno Statutu Društva, održana je izborna Skupština KD PDI mons. Antuna Heka. Po utvrđivanju kvoruma izabrano je novo predsjedništvo koje čine: mr. sc. Daniel Bogešić, predsjednik, tajnica Orijana Paus, prof., dopredsjednik Slavko Vukmanov Šimokov, prof. te rizničarka Kristina Varda prof. i Sandra Sloković, prof. kao članica.

Tom su prigodom izneseni prijedlozi izmjena Statuta koji su i usvojeni. Prema izmijenjenom Statutu tijela su Društva Predsjedništvo i Skupština Društva, koja preuzima ovlasti dosadašnjih tijela Suda časti i Nadzornog odbora, koji se ukidaju.

Dosadašnje Predsjedništvo okupljenim je članovima podnijelo izvješće o radu za razdoblje 2011. – 2013. Društvo je organiziralo seminare, predavanja, duhovne obnove, molitvene susrete, tri Zavičajna kviz „Krasna zemljo“, predstavljanja knjiga, tribine, obilježavanje obljetnica smrti mons. Antuna Heka i biskupa Dobrile te druge aktivnosti.

Više o KD PDI mons. Antuna Heka na <http://www.kdpdi.hr/>.

Vijeće za pastoral obitelji i duhovnost
laika Porečke i Pulske biskupije
i Obiteljski centar „Nazaret“

Mjesečni obiteljski susreti u Pazinu

Poštovani!

Kako ste već čuli, s ostalim mjesnim Crkvama u Hrvatskoj, i mi smo na putu pripreve za biskupijski Obiteljski dan koji je planiran za 17. svibnja o.g. u Svetvinčentu u popodnevnim satima. To je dio velikog hoda prema Nacionalnom obiteljskom kongresu, koji je planiran za travanj 2015. g. na Trsatu. U tom smislu održavamo pripreme susrete zadnje subote svakog mjeseca u Pazinskom kolegiju od 10.00 do 13.00 h. Osiguravamo i čuvanje djece. Na našim susretima nastojimo otkriti bogatstvo obiteljskih poruka pape Ivana Pavla II. U SUBOTU 25. SIJEČNJA 2014. g. PREDSTAVIT ČEMO VAM TEMU NAVJEŠTAJEM I RADIONICOM:

IZVORNO ČOVJEČANSTVO?

Bit će nam drago da nam se pridružite i pozovete svoje prijatelje!

Za organizaciju:

M. Koren, Tereza i Pino Ružić.

Labin, 10. 1. 2014. g.

BLAGOSLOV NOVE KAPELICE

ŽMINJ Druge nedjelje došašća, 8. prosinca 2013., u selu Haluzi nedaleko Žminja, žminjski župnik vlč. Jordan Rovis u nazočnosti obitelji Modrušan, rodbine i prijatelja blagoslovio je novu kapelicu posvećenu Bezgrešnom začecu Blažene Djevice Marije. Kapelice su „duhovne vertikale“, naglasio je župnik u prigodnom obraćanju nazočnima. „Lijepo je u obiteljskom dvorištu imati kapelicu jer ona podsjeća na duhovne vrednote“, istaknuo je, a Žminjština je veoma bogata ovakvim „duhovnim vertikalama“. Ima ih preko sto, različitih oblika i veličina, s posvetom ili bez nje. Najstarija je i najveća kapelica iz 1730. godine na „Pilju“ kod sela Grizili. Ovu je kapelicu u svom dvorištu podigla obitelj Modrušan. Nakon čitanja Evanđelja i Molitve vjernika slijedio je sam čin blagoslova ove lijepe kapelice koja neka, prema riječima vlč. Rovisa, bude uvijek poziv i podsjetnik svima koji ovuda budu prolazili da zamole blagoslov i zagovor Blažene Djevice Marije. (L)



ROMANO CUKON



Dana 2. prosinca 2013. god. sve nas je iznenadila vijest o smrti gospodina Romana Cukona iz Cokuni br. 9. Znali smo da je bolestan i da je pred kraj bio na intenzivnoj njezi u bolnici, ali nismo mislili da će ga Gospodin uzeti k sebi tako brzo, te je za sve one koji su došli 4. prosinca na pogreb u Mutvoran bio težak oproštaj od prijatelja. Bio je to dostojanstven oproštaj jer je bilo okupljeno mnoštvo ljudi koji su ga poznavali. Neke žene su komentirale kako je on zaslužio tako svečan oproštaj jer je on za života svakome bio na pogrebu i to brinući se oko smještaja lijesa na katafalk, o svijećama oko pokojnika, dodavanja svećeniku blagoslovljene vode i drugom. Na misi u crkvi svirao je orgulje i pjevanje predvodio gospodin Božo Benčić uz pratnju g. Petra Bankovića i Milana Pušara. Na kraju su mise otpjevali pjesmu „Iznad zvijezda“, Jerka Gržinčića, a na groblju Ludovisijevu „Ave Maria“. Pokojnik i gospodin Božo Benčić radili su zajedno u „Uljaniku“ te ih je povezivalo dugogodišnje prijateljstvo.

Zaista je gospodin Romano bio zauzet za sve što se događalo u Mutvoranu što se tiče crkve, bio je potpuno predan u svakoj akciji uređenja ili organiziranja proslava, posebno za dane patrona crkve sv. Marije Magdalene, za blagdane, posebno za blagdan na prvu nedjelju listopada kada se u Mutvoranu proslavlja MB od Krunice, za različita zbivanja koja su se događala u Mutvoranu, ne samo crkvena, što pokazuje koliko je bio zauzet oko svih javnih događanja. Čitao je redovito Glas Koncila i Ladonju.

Za izuzetno zalaganje dobio je biskupijsko priznanje dana 22. 7. 2004. na blagdan sv. Marije Magdalene, koje mu je na kraju mise udijelio preuzvišeni biskup mons. Ivan Milovan. Priznanje je zaslužio jer je sve aktivnosti činio iz ljubavi, a ne za plaću. Vjerujem da mu je Gospodin za sve dobro i plemenito što je činio dodijelio vječnu nagradu! Pokoj vječni daruj mu, Gospodine! (I. Princ, župnik)

DJEČJE JASLICE U ŽUPI BARBAN

Djeca iz Župe sv. Nikole u Barbanu na dan su Božića 25. 12. 2013. godine u župnoj crkvi za župljane i goste upriličila dječje žive jaslce. Prigodnim recitacijama i glumljenjem raznih situacija, prikazano je Kristovo rođenje u skromnoj štatici. Uprizorenje koje traje oko pola sata osmislio je župnik Miroslav Paraniak.



Odvija se u šest prizora, a temelji na Evanđelju po Luki. Taj su duhovni projekt djeca na župnom vjeronauku uvježbavala oko mjesec dana. U suradnji s roditeljima također su samostalno izradili kostime. Općina Barban je pomogla u postavljanju razglasa u crkvi. Ovo je bio prvi put da se u barbanskoj župi takvo nešto prikazalo pa je izazvalo velik interes. Barbanci i gosti iz okolnih župa dupkom su ispunili župnu crkvu sv. Nikole, došlo je više od 250 ljudi. Djecu je najviše obradovao topao pljesak na kraju izvedbe i slatki paketi koje su mali „glumci“ na kraju dobili. Dječje su žive jaslce, bez sumnje, obogatile proslavu blagdana Božića u barbanskoj župi i u srca svih prisutnih prizvale mir, ljubav i veselje. (Nevia Kožljan)

HIPERTIREOZA

✍️ MARIZA BABAROVIĆ JURUŠIĆ,
DR. MED. SPEC. INTERNIST –
ENDOKRINOLOG

Hipertireoza predstavlja stanje povećane aktivnosti štitnjače, čija je posljedica prekomjerno lučenje njezina hormona (T3 i T4). Najčešći je uzrok hipertireoze (70 – 80 % oboljelih) autoimuna bolest štitnjače (Graves-Basedowljeva bolest), a rjeđe toksična nodularna ili multinodularna guša, kod koje jedan ili više čvorova u štitnjači postaju prekomjerno aktivni i nekontrolirano luče hormone. Još rjeđe prolaznu hipertireozu može uzrokovati i subakutna upala štitnjače, koja se očituje jakim bolovima u vratu, povišenom sedimentacijom eritrocita, a obično se javlja nakon preboljele viroze.

Hipertireoza se može razviti u svakoj životnoj dobi, najčešće između 20. i 50. godine. Češća je kod žena, iako i muškarci sve više obolijevaju od tog poremećaja. Kod pušača postoji dvaput veća opasnost od pojave Graves-Basedowljeve bolesti te čak sedam puta veća opasnost od pojave očnih simptoma (egzoftalmus). Neliječena hipertireoza dovodi do razvoja osteoporoze jer izaziva poremećaj metabolizma kalcija u koštanom tkivu.

Najčešći su simptomi hipertireoze:

- nervoza, promjene u ponašanju, slabost i umor
- drhtanje ruku, ubrzan i neravnomjeran rad srca
- prekomjerno znojenje
- učestale mekše stolice
- pojačano opadanje kose
- gubitak tjelesne težine usprkos dobrom apetitu
- kod žena moguća je i pojava neredovitog menstrualnog ciklusa

Kad je uzrok hipertireoze Graves-Basedowljeva bolest, uz već navedeno, mogu se javiti još neki tipični simptomi:

- promjene na očima: karakterističan pogled s razmaknutim kapcima, rijetko treptanje, zaostajanje kapaka pri pogledu, izbočenje i crvenilo očiju („Gravesova oftalmopatija“).

Dijagnoza Osnovna je laboratorijska pretraga mjerenje razine hormona štitnjače i TSH u krvi. Vrijednosti su hormona štitnjače (T3 i T4) povećane, dok je TSH nizak ili nemjerljiv. Od laboratorijskih pretraga još se rade i antitijela na štitnjaču (ATPO, ATG) koja su kod Graves-Basedowljeve bolesti obično povišena. Slikovne pretrage koje se primjenjuju jesu ultrazvuk i scintigrafija kojima se procjenjuje veličina

i struktura štitnjače, postojanje čvorova, kao i njihova aktivnost.

Liječenje hipertireoze Hipertireoza se najčešće liječi antitiroidnim lijekovima, rjeđe radioaktivnim jodom ili operacijom. Cilj je liječenja smanjenje aktivnosti žlijezde na normalnu razinu. Vrlo su važne i opće mjere koje uključuju fizički i psihički odmor, visokokaloričnu, hranjivu prehranu s dodatkom vitamina i kalcija (radi prevencije osteoporoze). Od izuzetne je važnosti prestanak pušenja.

Antitiroidni lijekovi (tiamazol, propiltiouracil) uzimaju se više mjeseci pa do više godina, a u nekim slučajevima i doživotno. Djeluju tako da sprječavaju prekomjerno stvaranje hormona u stanicama štitnjače. Radioaktivni je jod preparat koji se primjenjuje oralno, obično jednokratno, on se nakuplja u stanicama štitnjače u kojima izazove neku vrstu upale, a time i smanjenje lučenja hormona. Od kirurških tehnika primjenjuje se odstranjenje samo jednog ili oba režnja štitnjače, ovisno o kakvoj se bolesti radi.

Vrlo je važno liječiti hipertireozu jer povišene razine T3 i T4 u krvi imaju štetan učinak na mnoge organe, prvenstveno na srce i kosti. U slučaju da patite od hipertireoze, pokušajte smanjiti količinu stresa u svakidašnjem životu, izbjegavajte kofein i ostale stimulanse te svakako prestanite pušiti.

PREDSTAVLJENA ZBIRKA POEZIJE DAVORKE SMOKOVIĆ „VJERUJEM“

„Božić je, Božić je, ljudiči moji, za sprovlje Isusić se je noćas rodi...“ citat je iz zbirke poezije Davorke Smoković pod nazivom „Vjerujem“, čije je predstavljanje održano 14. prosinca 2013. u dvorani Osnovne škole Vladimira Nazora u Svetoj Katarini. Predstavljanje je u duhu došašća započelo nastupom zbora mladih Harfa iz Pićna. Nakon uvodne riječi, nazočnima se obratio don Anton Šuljić, direktor Kršćanske sadašnjosti i recenzent knjige. Istaknuo je kako je ova zbirka pjesama jednostavnog naslova „Vjerujem“, njezino svjedočanstvo, poruka, čežnja i poziv te kako je riječ o pjesnikinji koja se svojom prvom zbirkom pjesama objavljuje u zrelosti izraza i poetske imaginacije koja je zasnovana na dvama temeljima: na kršćanskom određenju i na zavičajnosti. Pjesme su u zbirci složene u duhu liturgijske godine pa bismo ovu zbirku smjeli čitati od anđela do anđela. Anđeli čuvari na početku („Anđeli, anđeli“) i na kraju („Prije nego zaspim“) sugeriraju odnos pun povjerenosti prema duhovnim bićima kojima se obraća nježno, sjetno i zaigrano. Pje-

sme su pisane na hrvatskom standardnom jeziku i na zavičajnoj čakavštini. Posvećene su duhovnoj tematici: anđelima, Gospodinu, Majci Božjoj, svetcima, pokojnicima, ali i vlastitoj djeci. Pjesnikinja u svojim pjesmama pronalazi snagu, utjehu i mir nakon životnih nepravdi i razočaranja. U pjevanju ona se objavljuje i sebi i svijetu i Bogu. Molitveni karakter ovim pjesmama daje i osobni i općeljudski pečat pri čemu se ne može ne osjetiti njihova sjeta, ali i smiraj, predanje i nada. U ovim pjesmama ima nečeg od ranog Nazora i Kornera, ili još bolje, ovdje je riječ o konfesionalnom pjesništvu kakvo se, u maestralnoj vrsnoći, sreće u Nikole Šopa. Nazočnima se obratila i sama autorica Davorke Smoković, koja je zahvalila svima koji su bili uz nju u teškim trenucima, koji su je hrabрили i suosjećali s njom i koji su joj na bilo koji način pomogli. Zahvalila je i onima koji su joj donijeli tugu, brige i strahove jer iz toga raste i jača njena vjera. Ova je zbirka pjesama njena prva knjiga, a pisanjem poezije počela se baviti 2011. godine kada se prvi put prijavila na natječaj labinske gradske knjižnice pod nazivom „Ca je ča“ te je pjesmom „Kartulina va Australiju“ osvojila 2.

nagradu stručnog povjerenstva. Nagrade je na istom natječaju osvajala i sljedećih godina. Njena pjesma „Oni ne znoju ča je šterna reč“ uvrštena je 2012. godine u zbornik susreta Verši na šterni u Vižinadi. Glas Koncila je 2012. godine povodom blagdana Velike Gospe objavio njenu pjesmu „Oni don kad je Majka Božja na nebo šla“. Također, njene pjesme s duhovnom tematikom „Onajsta ka nan je biljet za doma poč kupila“ i „Mučenik z Lanišća“ uvrštene su u zbornik Recitala Josip Ozimec u Mariji Bistrici 2012. i 2013. godine. Na predstavljanju su sudjelovali i svojim ga nastupom obogatili: župni zbor Navještenja Marijina iz Pićna, Katarina Bulić na flauti, zbor mladih Harfa, a na gitari je zasvirao i pjevao zajedno s gospođom Oliverom Baljak i don Anton Šuljić. Pjesme, koje nikoga nisu ostavile ravnodušnim, pročitala je prvakinja Hrvatskog narodnog kazališta iz Rijeke glumica Olivera Baljak, a one pisane pićanskim dijalektom sama autorica. Bila je to večer zajedništva, druženja te duhovnog bogatstva i nadolazećeg božićnog mira, koje je autorica svojim pjesmama i molitvama prenijela na nazočne. (Franka Baf)

UPRIZORENJE BOGOJAVLJENJA U EUFRAZIJEVOJ BAZILICI

Prije petnaestak godina prvi su počeci uprizorenja događaja Bogojavljenja u župi Poreč, uz svesrdnu podršku ondašnjeg župnika Petra Pahovića. Nakon vrlo dojmljivog lanjskog uprizorenja u župnoj dvorani, potaknuti obećanjem vlč. Željka Zeca, a na širokogrudni poziv sadašnjeg župnika Rikarda Lekaja, ljepota i čar toga prenesen je ove godine u velebno zdanje Eufrazijeve bazilike. Kroz adventske susrete djece i roditelja članova Neokatekumenskog puta odvijale su se intenzivne pripreme te dojmljive predstave koja u zajedništvu i radosti doprinosi prenošenju vjere djeci. Puno truda, dobre volje i odricanja uloženo je u pripremanje, a sama izvedba, na blagdan Tri kralja nakon večernje mise, oduševila je i dirnula sve okupljene u bazilici.



Radio Istra
 Lička 95,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
 Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
 - duhovna misao za bolji početak dana
 - od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
 - središnja vjerska emisija
 - petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM
 - komentar nedjeljnog Evandelja
 - nedjeljom u 8:30

Jurja Dobriće 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
 www.radioistra.hr

Potražite novu Danicu i katoličke kalendare!



KATOLIČKI KALENDAR 2014.

KATOLIČKI KALENDAR 2014.

TRAVANJ
 1. 1. Ivan, sv. Ivo
 2. 2. Albana, Sabina
 3. 3. Mirna, Simona, Cveta
 4. 4. Loba, Štefan
 5. 5. Velež, Viktor
 6. 6. Jaska, Ivica
 7. 7. Ivan Dabčić, Rado
 8. 8. Dorošić, Valter, Julija
 9. 9. Marija Magdalena
 10. 10. Petar, Veronika
 11. 11. Štefan, Erika
 12. 12. Zeno, Julija
 13. 13. V. i S. VIKTOR, Iva
 14. 14. Valerijan, Makim
 15. 15. Anđelica, Ksenija
 16. 16. Josip, Lada, Bernarda
 17. 17. Miki, Marijka, Rudolf
 18. 18. Valjka, petak, gosti izmarša
 19. 19. Marija, Marija, Konrad
 20. 20. URSULA - VUKOVI

SVIBANJ
 1. 1. Marija, Marija, Marija
 2. 2. Azarela, Bona, Tamara
 3. 3. Filip, rođak, rođak
 4. 4. J. MARIJA, Franjo
 5. 5. Jaska, Ivica
 6. 6. Dorošić, Valter, Julija
 7. 7. Marija Magdalena, Marija
 8. 8. Marija Magdalena, Marija
 9. 9. Marija Magdalena, Marija
 10. 10. Gospi, Tristina, Ivan Mezc
 11. 11. V. i S. VIKTOR, Iva
 12. 12. Leopold, Marija, Pavlica
 13. 13. Gospi, Tristina, Ivan Mezc
 14. 14. Marija Magdalena, Marija
 15. 15. Gospi, Tristina, Ivan Mezc
 16. 16. Ivan, Nezakom, Nenad
 17. 17. Petar, Gospi, Valter
 18. 18. S. VUKOVI, Ivan, Ivo
 19. 19. Gospi, Tristina, Ivan Mezc
 20. 20. Gospi, Tristina, Ivan Mezc

LIPANJ
 1. 1. MARIJA, Josip, Galudžić
 2. 2. Marija, Josip, Galudžić
 3. 3. Katarina, Josip, Galudžić
 4. 4. Katarina, Josip, Galudžić
 5. 5. Katarina, Josip, Galudžić
 6. 6. Katarina, Josip, Galudžić
 7. 7. Katarina, Josip, Galudžić
 8. 8. Katarina, Josip, Galudžić
 9. 9. Katarina, Josip, Galudžić
 10. 10. Katarina, Josip, Galudžić
 11. 11. Katarina, Josip, Galudžić
 12. 12. Katarina, Josip, Galudžić
 13. 13. Katarina, Josip, Galudžić
 14. 14. Katarina, Josip, Galudžić
 15. 15. Katarina, Josip, Galudžić
 16. 16. Katarina, Josip, Galudžić
 17. 17. Katarina, Josip, Galudžić
 18. 18. Katarina, Josip, Galudžić
 19. 19. Katarina, Josip, Galudžić
 20. 20. Katarina, Josip, Galudžić

NOVO NOVO NOVO... NOVA KNJIŽARA U POREČU



Eufrazijeva 22, 52440
Poreč, Tel: 052 451 784

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o.,
Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342
Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498



Posjetite nas!

Iz ponude izdvajamo:

- prigodne čestitke
- krsne haljinice, šalove (za krštenje i krizmu odraslih)
- uspomene na sakramente (krštenje, prva pričest, krizma, vjenčanje)
- veliki izbor svijeća za razne prigode (parafinske, voštane i tekući vosak)
- kolar košulje, misno vino, ampulice, hostije
- križeve, krunice, kipove, uokvirene slike, svijećnjake, tamjan i tamjanice
- veliki izbor knjiga vjerskih izdavača
- (molitvenici, katekizmi, priručnici, životopisi svetaca, slikovnice,..)
- božićni asortiman (jaslice, figurice za jasllice,..)
- DVD vjerske tematike za djecu i obitelj



UHP3
A.T.I. d.o.o. Zračarska 15, HR - 52 100 Pula; Tel +385 52 223 400; Fax + 385 52 217 644; ID ROD HR - AB 52 - 040155102; CIB 29635530727
www.ati.hr

ATI

HODOČAŠĆE POVODOM

KANONIZACIJE IVANA PAVLA II I IVANA XXIII

LORETO, SAN GIOVANI ROTONDO, BITET TO, MONTECASSINO, RIM

7 dana autobusom

21-27.04.2014

CIJENA: 3.890,00 kn



DUHOVNO I STRUČNO VODSTVO OSIGURANO

Mogućnost plaćanja u više mjesečnih rata po dogovoru

Informacije o programu na telefon: 052 540884 /LJUBA/
052 223400 /MARIAGRAZIA, ATI PULA/

IRDA
ATI

CROATIA
ATI
TRAVEL AGENCY